

Volume 8

November, 1910

Number 4

AMERIKA ESPERANTISTO

A
MONTHLY
MAGAZINE
OF
ESPERANTO
THE
WORLD
LANGUAGE

PER COPY
10c
PER YEAR
\$1.00
IN
FOREIGN
COUNTRIES
\$1.25

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY
700 EAST FORTIETH STREET : CHICAGO

BOOK DEPARTMENT

Prices include postage. Terms, cash with order. Add ten cents for exchange on local checks. One-cent stamps accepted for small amounts. Write orders on separate sheet—apart from correspondence on other matters. Address all letters and make all remittances payable to AMERICAN ESPERANTIST COMPANY, 708-714 EAST FORTIETH STREET, CHICAGO.

THE AMERICAN ESPERANTO BOOK.

Extra Cloth Binding.....\$1.00
Limp Leather Pocket Edition.....1.25

Ever since its publication in 1907, the sales of The American Esperanto Book have exceeded, in America, the combined sales of all Esperanto text-books, both domestic and imported. The Esperanto text and exercises are by Dr. Zamenhof, author of the language. The grammar and commentary are by Arthur Baker, written in the United States language, especially for Americans. The Esperanto-English vocabulary is very large and complete. The English-Esperanto contains several thousand selected English words with translation. Total 320 pages.

COMBINATION PRICES

Cloth Book and Magazine, one year..... 1.50
Magazine one year, Paper Book FREE.. 1.00
Paper book and Magazine, six months.. .60

CLUB DISCOUNTS

Cloth Book and Year Subscription (clubs of five)\$1.20
Leather Book and Year Subscription (clubs of five)..... 1.40
Paper Book and Year Subscription (clubs of five)75
Paper Books and Six Months' Subscription (clubs of five)..... .45
Cloth Book, five or more..... .75
Leather Book, five or more 1.00

The rate indicated as applying to clubs of five applies to subsequent orders in any quantity from Esperanto club or bona fide subscription agent.

SPECIAL TERMS

We supply "on sale" copies of the American Esperanto Book only, in cloth or paper binding, to the proper officer of an Esperanto club, or to a responsible agent, remittance subject to sale; unsold copies to be returned at our demand, in good order, charges paid by shipper.

Cox Grammar and Commentary.....\$1.00
Esperanto in Fifty Lessons (Privat).... .50
The Pictorial Esperanto Course (Mann) .35
The Esperanto Teacher (Helen Fryer).. .25
The Standard Course of Esperanto (Bullen)25
In Cloth Binding50
A Primer of Esperanto (O'Connor).....\$.10

TEXT BOOKS IN ESPERANTO

Esperanta Sintakso (Fruictier)..... .45
First Reader (Lawrence)25
Frazaro (Henri de Coppet)..... .45

Karlo (a First Reader, by Edmond Privat) .15
Komercaj Leteroj (Berthelot kaj Lambert)20
Komerca Sekretario (J. R. Sudria)..... .20
Kondukanto kaj Antologio (Grabowski) .60
Konkordanco de Ekzercaro (Wackrill).. .35
Kurso Tutmonda (Emile Gasse)..... .25
Lingvaj Demandoj (Zamenhof)25
Matematika Terminaro (Raoul Bricard). .25
Muzika Terminaro (F. de Menil)..... .20
Praktika Frazaro (Borel)..... .10
Pri la Elparolado de Esperanto (Moch).. .30
Tutmonda Lernolibro por Paroligi Esperanton35
Unua Legolibro (Kabe)55

DICTIONARIES

Esperanto-English Dictionary (Motteau)\$.65
English-Esperanto Dictionary (Rhodes).. 2.00
English-Esperanto Dictionary (Hayes-O'Connor)65
Vortaro de Esperanto (Kabe) 1.20
Enciklopedia Vortareto de Esperanto (Verax) 1.80
Plena Vortaro Esperanto-Esperanta (Boirac) Two Volumes 2.50
Dictionnaire Esperanto-Francais60
Du Mil Novaj Vortoj (Boulet)..... .45
Universala Vortaro (Zamenhof)..... .30

LITERATURE AND DRAMA

A B C (Orzeszko-Ender).... .15
La Abatejo de Westminster (Irving-O'Connor)15
Advokato Patelin (Evrot)..... .25
Aladin, au La Mirinda Lampo (Cox).... .20
Aladino kaj Palomido (Maeterlinck-Eliot)25
Ama Bileto (Balucki-Ender)..... .15
Anatomia Vortaro (Medicina Esperantista Grupo)45
Angla Lingvo Sen Profesoro (Bernard-Moch)30
An Hour of Esperanto (Cart-J. B. and M. Cox)20
La Antaŭdiro (Charles Stewart)20
Aoro (Esperanto Stenography)15
Aspazio (Svjentokovski—L. Zamenhof).. .75
La Avarulo (Moliere-Sam Meyer)..... .25
Aventuroj de la Kalifo (Cox)..... .15
Barbiro de Sevilla (Beaumarchais-Meyer) .30
Bardell Kontraŭ Pickwick (Dickens-Morrison)20
Boks kaj Koks (Morton-Stewart)..... .20
Bona Sinjorino (Orzeszko-Kabe)10
Brazilio (Backheuser)35
Bukedo (Lambert)..... .65
Cent Dek Tri Humoraĵoj (Loira)..... .15
Cikado ĉe Formikoj (Labiche kaj Legouve)20

Published August 25th, 1910

A COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO

By Ivy Kellerman, A. M., Ph. D., member of the executive committee and chairman of examinations for the Esperanto Association of North America, member of the International LINGVA KOMITATO. Cloth XIV—334 pages. Retail, post-paid, \$1.25.

For the first time English speaking Esperantists are provided with a text-book which has been planned and executed along the lines of the most up-to-date modern language text-books. For the first time, also, the Esperanto student will find a complete Grammar and Reader under one cover. Dr. Lowell, headmaster of the Roxbury Latin School referring to Dr. Kellerman's work, in the recent International Esperanto Congress in Washington, said: "Trial may suggest improvements in this little work; but it is hard to see where they can be made. The simplicity of statement is noteworthy and is only surpassed by the simplicity of the language with which it deals; yet every page shows careful and scholarly work on the part of the author. In fact, the Preface is too modest (not a common fault with prefaces) and the book performs more than it promises."

D. C. HEATH AND COMPANY

NEW YORK

BOSTON

CHICAGO

BACK AGAIN!

The book that every library should have. The book that every propagandist needs.

CLARK'S INTERNATIONAL LANGUAGE; PAST, PRESENT AND FUTURE

The best and most complete work in the English language dealing with this subject. Every phase is touched upon briefly, clearly, completely. Months of work, with access to the best libraries of the country, would be necessary if you, individually, were to undertake the compiling of the information which you will find amassed in this book, scientifically classified and entertainingly "written up." Prof. Clark belongs to that growing class of scientists who know how to write so that other people will know what they are trying to say!

Order "International Language" today! Over 200 pages, elegantly printed, blue vellum binding, gold stamp. Worthy a place in any library. Postpaid, \$1.05.

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY - - CHICAGO

THE COSMOPOLITAN CORRESPONDENCE CLUB

(Chartered in 1900.)

IF YOU would like to correspond in Esperanto or any other language with people in all parts of the world, The Cosmopolitan Correspondence Club of Milwaukee, Wis., offers you the opportunity. It has members in Tibet, India, Falkland Islands, Iceland, China, Japan, Philippines, Borneo, Java, Sumatra, Celebes, Formosa, Ceylon, Australia, New Zealand, New Guinea, Fidji Islands, Jap Island (Oceania), Hawaii, Persia, Siberia and all the countries of Africa, America and Europe.

THE CLUB WAS ORGANIZED TO FURTHER CORRESPONDENCE AMONG PEOPLE.

More than 7,200 members have been enrolled since 1900.

If you wish to **COLLECT** postage stamps, postal cards, curiosities, or anything at all you can find no better medium.

If you want to go abroad, make friends by correspondence in the countries you are going to visit. Your sojourn there will be so much more pleasant.

Each member receives quarterly a 124-page magazine containing a complete list of members, as well as highly interesting and instructive illustrated articles dealing with the countries in which its members reside. These articles are written by the members and printed in either the English, German, French or Spanish language. There is also an Esperanto Department.

We cannot send you a specimen of the magazine. That goes only to members, but if you want further information write for our prospectus, which we will be glad to send you for the asking. Mention the paper in which you have read this advertisement. Address:

Advertising Department,

THE COSMOPOLITAN CORRESPONDENCE CLUB

MILWAUKEE, WIS., U. S. A.

Read It! Read It!

La Mopso De Lia Onklo

A Prose Poem in original Esperanto.

Opinions not given by eminent Esperantists:

"Ĝi riĉigas la lingvon."—*Zamenhof*.

"Mi ridis kore je ĝi."—*Th. Cart*.

"Kortuŝanta dramo."—*L. Tolstoy*.

"Ĝi maldormigas min je noktoj."—*A.*

E. Wackrill.

"Ĉiuj tiuj kiuj!"—*L. de Beaufront*.

"Tia mopso! tia onklo!"—*Vincente Inglada*.

"Ĝi estas la bildo, kion mi ŝatas."—*H.*

M. Scott.

THE PACIFIC MONTHLY, an illustrated magazine of Portland, Oregon, tells all about the resources and opportunities to be found in the West, and gives full information about the government reclamation projects, about the Carey Act projects, describes the fruit growing districts, and tells of the other money making industries in the West. It contains stories by such authors as Jack London, Stewart Edward White, Wm. Winter, Harvey Wickham, D. E. Dermody, C. E. S. Wood, and many other noted writers. The subscription price is \$1.50 a year.

If you will cut out this notice and send it with 25 cents in stamps, three recent numbers will be sent you so that you may become acquainted with it. Fill out the coupon below.

The Pacific Monthly,

Portland, Oregon.

Gentlemen:

Enclosed find 25 cents for three late issues of The Pacific Monthly.

Name

Address

OFFICIAL PART

ESPERANTO ASSOCIATION
OF NORTH AMERICA

Central Office: Washington, D. C.

THE ASSOCIATION

The Esperanto Association of North America was organized in July, 1908, at the First American Esperantist convention, at Chautauqua, New York. Previous to that time several local societies had existed, and two associations, the Canadian and American Esperanto Associations. Although this latter had accomplished splendid work in introducing Esperanto into this country, it was not considered adequate or sufficiently democratic in its organization. Therefore the Esperanto Association of North America with its more popular method of government was substituted. The objects of the Esperanto Association of North America, according to the constitution, "shall be the furtherance of the study and use of the International Auxiliary Language, Esperanto, according to the Fundamento Zamenhofa, and, in particular, the formation of a close union between and among all individuals and organizations studying or using Esperanto."

Aside from the keeping of records, issuing of membership cards and soliciting of membership fees, and contributions, the work of the Association through its general, district and local officers and workers is almost entirely of a "missionary" character. As in any propaganda or missionary organization there are no concrete benefits accruing to the member who has only a selfish point of view, all money beyond the expenses of postage, printing, and communications to the members being used for propaganda among non-Esperantists.

The Hon. John Barrett, director of the International Bureau of American Republics, and one of the busiest men in the United States, so busy that as yet he has had time to learn only enough Esperanto to carry on a very elementary conversation, is the president of the Esperanto Association of North America, and has done more during the past year to bring the International Language to the serious attention of the government and the all-powerful press, than any other man. Dr. H. W. Yemans of the United States army medical

corps is the vice president, who besides much propaganda of a general character, has done especially important work in interesting the war department and American Red Cross Society in the possibilities of Esperanto. The secretary-treasurer is Edwin C. Reed elected to this position for the third year at the annual meeting last August, and previously one of the three executive councilors of the former American Esperanto Association. His entire working day is given to the Association, and he is paid the nominal salary of \$100.00 a month although this is on the understanding that the individual members of the Association are in no wise responsible if an insufficient amount is in the treasury. (With this exception no officer receives any remuneration.) The secretary-treasurer is the director of the Central Esperanto office in Washington, D. C., keeps the records, collects and disburses the moneys of the Association, issues directly or through the district secretaries all membership cards, acts as district secretary for all parts of the continent where no organized and duly chartered district association exists, acts as a center for the collection and distribution of official news, of ways and means of propaganda, in this manner acting as an assistant in the propaganda for those other officers and members who desire it, is secretary to the general council, executive committee and all standing committees, serves as a center for the sending of propaganda literature and information to all inquirers throughout North America, and to all newspapers and organizations which give any avenue of approach.

By the constitution, the territory of United States and Canada is divided into twelve general divisions for election, legislative, and administrative purposes. Each division is supposed to have approximately the same number of inhabitants, and supposedly therefore the same possibility in number of Esperantists. Each division elects, at the annual meeting of the Esperanto Association of North America, a general councilor. Since every member in a division may, if he desires, cast his vote in

this election by a written proxy, if he cannot attend in person, such a councilor duly elected is the choice of the majority of those taking an active interest in the matter, and these general councilors should during their year of office have the cordial and hearty support of the members. The general councilors elect the officers and committees of the Association, and form the legislative body between the annual meetings, conducting the business by mail. Each councilor has also general supervision over the propaganda in his division. If there are no chartered state or "district" branches to care actively for the propaganda in any part of the division, the general councilor receives the sum of twenty-five cents from the fee of each member of such territory. This is issued for his expenses and for propaganda, and is in no manner a personal remuneration, most councilors spending many times this sum from their own pockets for the "good of the cause." In the constitution of the Esperanto Association of North America is a provision that, upon a petition being signed by twenty per cent of the members of any division, a recall ballot shall be taken and upon a majority expressing itself in favor of recall, the general councilor shall be recalled and successor elected. With an election in which every member, present or absent, can express his opinion and with this recall provision, the councilor of each division must be the choice of those interested.

When the Esperantists of any state, or sufficiently large part of a state, are numerous enough and feel that the movement would be strengthened by closer union, a district charter may be obtained from the Esperanto Association of North America. When such a charter is granted, the district association, so long as it abides by the constitution, is the official branch and representative of the Esperanto Association of North America, and each member of either the general association or the district branch becomes a member of the other for the one fee of fifty cents. In chartered districts, one-half of this fee, instead of going to the councilor, is paid into the district treasury and one-half into the general treasury. One membership card, with the names of both general and district organizations, is issued in chartered districts. The fee paid the general association for a district charter is \$1.00.

When the Esperantists in any city or town, or district of any size within a territory already given a district charter, feel that a local organization would assist the propaganda, or desire the benefit and pleasure of regularly meeting with each other in societies or groups, a local charter may be obtained. If no district association already has jurisdiction, such local charter is obtained from the general association, otherwise from the district association. In either case, the charter fee is fixed at \$1.00.

The rules and membership fees of local societies may be such as each society may deem best, provided that they do not conflict with the constitution of the E. A. of N. A. or the district federation, and provided that the sum of fifty cents is paid to the district or general treasury for each and every active member of such society. For such duly chartered local societies or groups membership cards are furnished by the general association, with the names of the local, district and general associations upon them.

Each member of the Esperanto Association of North America pays a fee of fifty cents, directly to the general secretary, to the district secretary, or through his local secretary. The district and local secretaries report monthly. In ballots of the general council, the voting power of each councilor is proportional to the number of members on record on the first of each month; that is to say, on any ballot taken during September the vote of the entire council was 1339, (the number of members on record Sept. 1), and the vote of a councilor, whose district had say 200 of these, had a value of approximately one-seventh in the total vote.

In addition to the regular membership above, the constitution also provides for a sustaining membership. The fees from regular memberships pay for little more than the membership cards, notices to the members, letter heads and heavy postage bill of the officers in answering inquirers and in attending to official correspondence. A great deal more money is needed, not merely for the salary of the secretary, but for propaganda literature, for stenographic help, and other expenses to the general association. This is furnished by the sustaining memberships and contributions. A sustaining member pays, in addition to the regular fifty cent fee, the sum of ten dollars a year, or one dollar a month. To him is issued a sustaining membership certificate, and he will be so listed in the year-book (to be issued in February,) but he is not given any special voting power. A contributor may contribute to the Association such sum or sums as he feels able, and receives a special contributor's certificate. There is also a provision for life membership at the fee of \$100.00, which must be invested and only the interest used each year.

It has been the purpose of this article, first, to explain for those who have never joined it, the object of the Esperanto Association of North America, its method of government, and the fees for membership. To all who believe in Esperanto, and realize that "in union there is strength," a cordial invitation is extended to join the association. Membership is not limited to those who know Esperanto, but is open to all in sympathy with the work. For those persons who for any reason do not care to add their names to the roll and 50 cents to the treasury, but are honestly and earnestly

interested, and doing in their own way their utmost to learn or to spread Esperanto, the officers of the Association have only the kindest sentiments, although individual unorganized Esperantists cannot have the same prestige which those same individuals can assist in creating by adding their names to the roll. Any who do not wish to join because they receive nothing more concrete than the realization that they are aiding and promoting one of the greatest movements the world has ever seen, are urgently advised to spend the 50 cents in their own town, for something more immediately tangible than an "ideal."

It is secondly the purpose of this article to say to those few who are or have been members, and harshly criticise the action of their councilor or of any of the general officers elected by the council (although those few in almost every case did not show sufficient interest to attend the annual meeting or to send a written vote with their wishes stated thereon), that they have most lamentably failed in the first element of American citizenship. The right and duty of the ballot was not so neglected by those who did perform their duty to Esperanto, insofar as that duty lies in conscientious voting. Their votes elected, in nearly every case with unanimity, the ruling body of the Association, the general council. Without exception the councilors so elected are honest, earnest, capable men; and if any one of them should prove himself otherwise, the remedy of recall is in the power of the members of his division. That all members should not agree with all actions and methods of the councilors and other officers is naturally to be expected, just as in any organization, from the church to a political marching-club. But if that member, who can not yield to the will of the majority of those who have done their duty and expressed their choice for councilor, will use his energy in methods of his own for propaganda of Esperanto, instead of trying to force the will of a minority upon the officers, thereby increasing the labor and worry of their offices, and blocking the progress of the work of the organization, he will be much more likely to be respected as an honest Esperantist, and will not lead to the suspicion that he may be a "wolf in sheep's clothing." The trouble and hindrance caused last year by such members was comparatively small, but nevertheless sufficient to hamper perceptibly the special work for the colossal piece of propaganda, namely, the Sixth International Esperanto Congress, which was occupying the time, thought and energy of your officers.

During the past fiscal year of the Association the propaganda work of the general officers (aside from such articles as were published in *Science*, *Popular Science Monthly*, *North American Review*, *School Review*, etc.) took for

the most part the form of preparation for the Sixth International Esperanto Congress. That this was the most successful of "propagandiloj" can not be doubted by any one aware of the fact that the aggregate amount of magazine and newspaper space given to it was greater than the space given to Esperanto in several preceding years together. But during the coming year the work of the officers will take another form, and endeavor to crystallize the interest which has been awakened throughout the country. But the Esperantists must not feel that the officers elected for legislative and executive work are to do any more propaganda work than the average member. The legislative and executive work is their duty in addition to the personal propaganda which is equally the duty of all Esperantists.

The general secretary and executive committee are preparing a series of propaganda leaflets, which will be published as money comes in. The first of these will probably be "Why the Educator Should Approve Esperanto." As ordered by the general council in annual meeting, the chief propaganda efforts of the general association will be concentrated upon accomplishing the introduction of Esperanto into schools and colleges. Special leaflets, articles and letters are being prepared for this work. Each Esperantist should call personally upon a local educator, seek to interest him, and report to the general secretary concerning the attitude noted, etc. Any favorable opening will be followed up by help from the general office, according to a careful plan. In addition to the above mentioned series of leaflets, each of which will appeal to a special class, a series of newspaper articles will be prepared. To prevent the incurring of needless expense, such articles will be sent to very few papers outside of those known to be friendly. Call, therefore, upon your local editor, ask him whether he will look favorably upon such articles, and notify the central office.

Last, but by no means least, do not fail to send in your membership fee promptly, in order that the wherewithal may not be lacking for this important year's work.

SPECIAL NOTICE

As stated last month in these columns, the arrangement by which the Association was given office accommodation by the Washington chamber of commerce terminated automatically at the date of the International Esperanto Congress. All communications for the Esperanto Association or its executive officers should now be addressed to "The Esperanto Office, Washington, D. C." Before this magazine reaches its readers, the office will probably be running smoothly at 816 Fifteenth St. N. W., which Esperantists visiting Washington can easily locate.

SUSTAINING MEMBERS

Sustaining members are those who pay, in addition to the regular fee, the sum of ten dollars a year, or one dollar a month. A special certificate is issued to each, and they will be given due credit in the year book. The following have become sustaining members of the Esperanto Association of North America since publication of the last list:

Arthur Baker, Chicago, Ill.
 Arthur C. E. Hamblett, Guantanamo, Cuba.
 Miss Emma M. Shank, Philadelphia, Pa.
 E. C. McKelvy, Washington, D. C.
 Miss Elizabeth Bates Daniel, Greenville, S. C.
 J. G. Haupt, Crowley, Ia.
 C. J. Roberts, Omaha, Nebr.
 Mrs. Robert Moss, Annapolis Md.
 F. W. Vedder, Washington, D. C.
 Miss Cora L. Butler, Port Richmond, N. Y.
 Mrs. R. B. Elliott, Omaha, Nebr.
 Miss Delia C. Condron, Washington, D. C.
 Lee A. Miller, Baltimore, Md.

THE FISCAL YEAR

By vote of the general council, the fiscal year ends the thirtieth of September. The membership of all who joined previous to the annual meeting expired upon that date, and immediate renewal is urged upon all.

During the coming year a monthly financial statement of the E. A. of N. A. will be published, but as Oct. 1 commences a new fiscal year, the entire statement from Sept. 1, 1909 (the beginning of the last fiscal year before the change was made), to October 1, is given herewith:

Receipts	
Membership Fees	\$ 409.00
Examination Fees	74.35
Sustaining Memberships, Contributions	1215.75
Miscellaneous	2.10
	<hr/>
	\$1701.20
Expenditures	
Postage	147.15
Councilors Fees	63.00
Examiners Fees	45.05
Printing	130.14
Secretary's Salary and Stenographer..	1300.00
	<hr/>
	\$1689.64
Balance on hand Oct. 1.....	\$ 11.56

EXAMINATIONS

Like other national associations, the Esperanto Association of North America conducts examinations, by correspondence and by personal examiners, and grants diplomas of proficiency to those candidates who meet with the requirements. Full information concerning examinations will be sent upon receipt of stamp, to any one requesting it. Address "Chairman of Examinations, the Esperanto Office, Washington, D. C."

CONGRESS DEFICIT

As stated last month, the deficit of the Sixth International Esperanto Congress, caused by bad weather for the open air theatrical performance, was over \$200. The exact amount can not yet be announced, because the report of how much is on hand from the sale of tickets in the central office at Paris is still awaited. Each American member of the congress was informed of the deficit, and given opportunity to share in meeting it. The replies which this brought forth were uniformly generous and cordial, proving clearly that not only Esperanto, but also Esperantism, has a strong foothold in America. Over one half of the amount probably necessary has been contributed, and as soon as the figure of the deficit can be definitely calculated, the balance of the sum needed will be divided pro rata, and called for from the guarantors. The following contributions were received for the "Congress Deficit" up to Oct. 1, and are hereby acknowledged with thanks by the congress committee:

Five dollars each from Edward L. Steckel, J. Warner Edwards, John Fogg Twombly, Miss Matilda Maulsby; \$2.00 each from Dr. B. K. Simonek, Wm. V. Oglesby, J. C. Bley, J. C. Haupt, Nahum Ward, J. M. Clifford, Jr., C. B. Burgess; \$3.00 from Mrs. N. T. Pulsifer; \$1.75 from Mrs. Belle H. Kerner; \$1.70 from Henry D. King; and \$1.00 each from C. M. Wirick, D. C. Leahy, C. F. Adams, Herbert Harris, Donald Stephens, Frank Stephens, C. E. Grabowski, Miss Mary Scheitlin, Rev. Paul F. Hoffman, Miss M. K. Anacker, Miss Amy C. Leavitt, Miss H. V. Cunningham, Dr. J. Livingston Roseboom, G. W. Lee, Dr. Dana W. Fellows, H. W. Fisher, Mrs. H. W. Fisher, Miss Anna E. Beatty, L. W. Easterbrook, Dr. Tobias Sigel, Rev. Horace Dutton, Dr. W. A. Sherwood, E. C. McKelvy, Prof. Theodore Peet, Martin E. Tew, Mathias A. Amster, W. S. Hamburger, Miss Nellie V. Price, H. B. McClure, Mrs. L. de L. Helliwell, Dr. Matilda J. Gallagher, Lee A. Miller, Ernest F. Dow, Dr. H. B. Besemer, G. K. Edwards, Havard E. Rambo, Miss M. A. Maisch, Kenneth C. Kerr, Dr. Wm. J. R. Thonssen, J. T. Allison, Edwin R. Fleming, Chester C. Camp, Miss Gertrude E. Morse, Miss Edith Haws, I. H. Pedrick, Miss Grace Randolph, Geo. E. Stansfield, Mrs. Kate Skinner, Nicholas Ehricke, A. W. Lansing, Miss Laura Fisher, Miss Emilie Hoffmann, Mrs. A. E. Judd, Louis Steiner, Miss Helen C. Ship, Horace M. Stevens, W. J. Spillman, F. W. Howe, W. E. Winn, C. J. Roberts, James H. Adams, A. P. Warrington, Miss Mattie Wadsworth, P. H. Peterson, I. C. I. Evans, Dr. Eugene Kerr, Howard B. Frost, A. W. Miller, Miss Cora L. Butler, Col. J. H. Bradford, R. W. Powell, Dr. C. H. Fessenden, Miss Belle C. Saunders, Lewis B. Luders, Mrs. Lewis B. Luders, F. W. Vedder, A. Mayer, H. H. Bergman, Miss Delia C. Con-

dron, Dr. H. W. Yemans, Miss Irene H. Beebe, Chas. H. Briggs, Dr. D. C. Ferris, Miss Jessie L. Nichols, Mrs. Flora A. Williams, Miss Harriet M. Howland, W. G. Adams, R. L. Lerch, Miss Cleora Churchill, Wm. A. White, Miss Nellie White, R. M. Strickland, C. Hoffman, Miss Ella Wertheimer, Henry H. Barroll, Dr. D. O. S. Lowell, F. A. Preston, Arthur Baker.

ESPERANTO MARRIAGES

Two marriages of interest occurred during September. On Sept. 15, Mr. I. C. I. Evans, secretary of the District of Columbia Esperanto Federation, and Miss Elizabeth Gilpin Darling, of Washington, D. C. Those who attended the International Esperanto Congress will remember the graceful manner in which these two led the opening grand march at the International Ball.

On Sept. 12, Mr. Carl A. Lovell, who as district secretary has been striving to make the Esperanto plant take firm root in Okla-

homa, was married to Miss Zoe Shaklee, of Coldwater, Oklahoma.

DISTRICT OF COLUMBIA

The annual meeting of the District of Columbia Esperanto Federation was held Sept. 24, 1910. The membership was reported by the secretary as 161. The officers elected for the new year were: president, Edwin C. Reed; first vice president, W. J. Spillman, Second vice president, Miss Fannie M. King; secretary-treasurer, I. C. Evans. The district councilors, who are elected by the various groups and societies, of the federation, have not yet been chosen.

CONGRESS PHOTOGRAPHS

Some complaints have been received about non-delivery of congress photographs. If everyone who did not receive picture after paying some photographer will write particulars to Mr. Reed, everything possible will be done, including lawsuit if necessary.

(End of Official Part)

KRONIKO

Mexico.—The monthly magazine, "Touring Club Mexicano," contains an Esperanto section, and notes the establishment of a regular department for the language. An Esperanto Commission has been founded by the Touring Club, with Dr. Anselmo Morin, a well known Esperantist, as the director. The Bulletin of the Meteorological Observatory at Durango now uses Esperanto for printing its more important matters.

Brazil.—The August number of the Esperanto magazine prints a great number of interesting details as to the local progress of Esperanto, among them being the government appointment of a delegate to the Washington Congress, and the favorable consideration of Esperanto by a commission on the educational reforms.

Chile.—The hundredth anniversary of the independence of Chile was celebrated by a series of festivities opening September 18. An Esperanto congress was held in Santiago on this occasion, from the 15th to the 20th.

Spain.—An evening of music and theatricals, with a big popular demonstration at the Guell Park, was held in September in honor of "the first anniversary of the Fifth Esperanto Congress." In spite of the local political unrest, a big manifestation was held.

Esperantist Lawyers.—The international so-

ciety of Esperantist lawyers makes a report of progress in the September "Revuo." The society is growing, especially in Europe, and it is hoped that many adherents will be gained in the United States.

Seventy-eight Periodicals.—The August number of the official Esperanto Gazette, in listing the Esperanto periodicals, names fifteen special, eleven general and literary, and fifty-two propaganda papers, or a total of seventy-eight papers published regularly in and concerning Esperanto.

Hungary.—One of the high schools will have an Esperanto class this fall, and the editor of the Esperanto papers states that he has been asked to teach the language in five city and three provincial schools.

Bohemia.—The Bohemian national convention of Esperantists occurred in September. An advance announcement of this convention contains incidentally the information that the minister of railways of Austria has sent to railway employes a circular calling to their attention the importance of Esperanto. Austria is perhaps of all European nations the most beset with linguistic chaos, and this circular becomes more significant when we remember the recent announcement that Esperanto has been added to the languages used for railway time-tables in that country.

France.—No better example of the serious character of the Esperanto movement in France can be cited than the recent decision of "Le Petit Parisien," one of the oldest and most popular daily papers of Paris, to run an Esperanto section. They promise to continue it indefinitely if a sufficient amount of interest is shown. Important communications from foreign countries are welcomed and should be addressed to Sro. Aug. Andre, fako Esperanto, Le Petit Parisien, Paris. The internationally famous Clement-Bayard firm, manufacturers of automobiles, motors and flying machines, has issued a catalogue in Esperanto. Everybody should write for a copy of this, addressing Clement-Bayard, Paris, and mentioning Amerika Esperantisto. On the occasion of the Brussels international congresses, a supplement to the Congress Review being published in Esperanto, the subject of Ido and the so-called "delegation" was introduced. A vigorous protest against the pretense of representing them was filed by a large number of persons whose names were being used against their wishes. This document, printed in French, is of itself a good argument with which to reply to the question as to the importance of the many "reform" projects. It will be mailed on request by the Union des Federations Esperantistes de France, 51 rue Clichy, Paris.

International Teachers.—There is published in Moravia, Austria, at Bystrice-Hostyn, an international monthly journal for teachers, called "Pedagogia Revuo." Every Esperantist who can do so should subscribe. The price is fifty cents a year, including membership in the international association of teachers. The magazine contains, in Esperanto, articles from many different sources, and American teachers would find many of these very interesting to read to their classes.

University Announcement.—The University of Grenoble, France, has issued a leaflet in Esperanto explaining the arrangements for special French courses for foreign students. A copy will be sent on request by the secretary, Sro. Roy, 3 rue Anthoard, Grenoble.

Bulgaria.—The fourth annual convention of Bulgarian and Roumanian Esperantists took place at Sofia in August, under the protection of the minister of education, and was attended by about 250 Bulgarians, Roumanians, and a few persons of other nationalities. The very long and interesting official report, which cannot be printed here, can be obtained by sending two postal coupons to the editor of the local organ, Sro. Ivan Krestano, Pirdop, Bulgaria.

Mexico.—The Esperanto magazine, "Verda Stelo," for September and October is one of the best numbers which have yet appeared. It gives an interesting account of a local convention on the occasion of the recent celebration of Mexico's centenary of independence.

Other International Languages.—One of the corollaries of the Esperanto movement has been the development of competitive schemes for an international language. While many of these are good in themselves, they all ignore the basic necessity of unity and usually attempt a new propaganda, declaring that they have "something better than Esperanto." It is a poor year which does not develop several such schemes. The one which has caused the Esperantists most vexation and concern has been called Ido, the advocates of which claimed that it was "Esperanto, with some improvements." This claim has confused the public, which naturally said: "If Esperanto has been improved, why not use the latest style?" Reports from abroad now indicate that the Ido movement is dividing into two elements: One, tired of theoretical discussion, is reverting to Esperanto, the only international language in practical use; the other, dissatisfied with the many imperfections of Ido, is turning attention to other schemes. A significant circumstance in connection with the Ido affair in America is that a propaganda periodical, after two years of existence under the patronage of a wealthy Idist, did not have a sufficient number of bona fide subscribers to obtain concession of the second-class mail rate, though it was the sole Ido propaganda paper for the English-speaking races. Its publication in America has now been abandoned, with the understanding that it will be resumed at an early date in England, where a previous Ido periodical was discontinued for lack of readers. The Ido movement received one of its hardest blows at the Brussels International Exposition, where the reports of the international congresses were printed in French and Esperanto, and where a strong memorial denying the authority of the "delegation" to represent them in the Ido matter was presented by a large number of scientific and other societies, and signed by a hundred or more prominent scientists in their own behalf.

Cleveland, Ohio.—Ĉe la septembra konveno de la Cleveland Esperanto Society aŭdiĝis raporto de la ĉeestintoj ĉe la Sesa. Rezultate de la ĉiutagaj sciigaĵoj pri la Kongreso ĉe Washington, aperigitaj en la kolonoj de la lokaj ĵurnaloj dum la kongressemajno, multe da scivolemuloj faras demandojn pri Esperanto. Sendube grandnombro da novaj gestudentoj ĉeestos la aŭtunajn klasojn kiuj komenciĝos en Oktobro. Okazos la 13an de Oktobro publika kunveno kiam oni aranĝos pri la vintraj kursoj.

Suda Karolina.—Dro. W. S. Bean, profesoro ĉe la Presbitera Kolegio de Suda Karolina, Clinton, estas nomita sekretario por Suda Karolina. Dro. Bean estas tre klera lingvisto kaj li forte helpas al nia afero en tiu ĉi ŝtato. Oni projektas alian kurson en Charleston. Oni pripensas la fondon de kursoj ĉe Hartsville,

Darlington, Florence, kaj Greenville. Du el la plej gravaj ĵurnaloj en la ŝtato intervjuis ia konsilanton post lia reveno de la kongreso, kaj publikigis longajn kaj interesajn intervjuojn. La "Greenville Daily News" publikigis du longajn kaj interesajn artikolojn pri Esperanto kaj la Kongreso.

Detroit.—La loka societo faras multan laboron kaj ricevas multajn novajn aliĝojn. Dro. Sigel havas konstantan reklamon en la ĉefaj germanaj gazetoj de la urbo. Amerika Esperantisto ricevis, responde al nia letero presita en la lokaj ĵurnaloj, pli ol cent petojn por esperantaj libretoj.

Pittsburgh.—La Esperantista Klubo aranĝis festenon por kelkaj ĉefaj komercistoj kaj edukistoj de la urbo. Ĉirkaŭ kvindek gastoj ĉeestis, inter ili la ĉefo de la Universitato, kaj multaj profesoroj el diversaj lernejoj. Sroj. Hailman, Kerr, Clifford kaj Fisher faris paroladojn pri la diversaj flankoj de la Esperantista movado, kaj la ĵurnaloj donis bonegajn raportojn. Kursoj komenciĝos true en Oktobro pro la instruado de novaj varbitoj.

Chicago.—Estas kurso por komencantoj, kiuj kunvenas ĉiun merkredon ĉe Hull House, je la sepa kaj duono vespere. Post la oka kaj kvarono, estas kunveno por interparolado kaj ekzercado je la lingvo. La 18'an de Septembro Sro. J. C. Bley faris paroladon en la konata "Lincoln Centre," en la aŭlo de All Souls' Church. Li donis interesan raportan pri la Sesa, kiun atente aŭskultis la dimanĉa kunvenintaro.

Du Quoin, Illinois.—Loka ĵurnalo raportas pri elmonro de esperantaĵoj, farita de Harley C. Croessmann, lernanto de altlernejo.

New Haven, Conn.—Loka ĵurnalo, la "Union," presas artikolon pri Esperanto ĉiun dimanĉon. La loka klubo faras sisteman propagandon. Oni petas sendadon de propagandaj manuskriptoj, ktp., al Sro. D. O'Donnell, New Haven Union.

Arden, Delaware.—Laŭ loka ĵurnaleto, "Arden Leaves," estas multe da intereso je Esperanto, kaj dum la somero estis klasoj ĉiun tagon.

Balaton, Minnesota.—Proksime de tiu ĉi vilaĝeto estas kelkaj Esperantistoj, el kiuj Sro. Paul Fruke kaj Albert Peterson estas la plej entuziasmaj. Ili publikigas multajn artikolojn en lokaj ĵurnaloj.

EN PACIFIKA NORDOKCIDENTO

Senhalte nia movado marŝas antaŭen. Eĉ en la malproksima Okcidento la lingvo vivas. Viaj legantoj eble legis antaŭ nelonge reklamon skribitan de la Komerca Klubo de urbo Portlando en ĉiuj Esperantaj gazetoj. La rezulto de tiu reklamo superis ĉiujn esperojn, kaj la klubo ricevis tiom da respondoj, ke ĝi devis

aranĝi specialan lokon por konservi la fremdajn leterojn kaj kartojn. Per Esperanto ĝi ricevis pli bonan rezulton ol ĝi iam ricevis uzante la landan lingvon. Pro la mirinda rezulto la klubo, entuziasmigita, invitis la Esperantistojn de ŝtatoj Oregono kaj Vaŝingtono kunveni en Portlando la 16an de Julio. Oni havis tri kunsidojn, kaj post paroladoj en kaj pri Esperanto nova asocio fondiĝis baptita "La Esperantista Asocio de la Pacifika Nordokcidento." Laŭ propono de Sro. Fred Rivers, redaktoro de La Simbolo, oni devas pagi ĉiujare po unu dolaro por ĉiu membro, kaj tiu sumo enlasas la anon ne nur en la novan asocion, sed ankaŭ en la Esperantistan Asocion de Nordameriko, kaj en la Universalan Asocion de Genevo.

La nova asocio estas sub la zorgo de la Portlanda Komerca Klubo, kaj tiu klubo promesis ĉiam provizi nian asocion je paperaĵo, postmarkoj, k. t. p., kaj ĝi ankaŭ promesis zorgi pri nia korespondado. La klubo plue promesis publikigi esperantan libreton pri la Okcidento. Tiamaniere Esperanto faris grandan paŝon antaŭen en nia parto de Usono, ĉar oni nun komprenas ĝian valoron kaj komencas uzi ĝin reklame.

Oni elektis la jenajn oficistojn:

Prezidanto—Kolonelo J. C. Cooper, McMinnville, Ore.

1a Vicprez—Sro. Lehman Wendell, Tacoma, Wash.

2a Vicprez—Sro. D. C. Ferris, Seattle, Wash.

Sekretario-Kasisto—Sro. W. L. Crissey, Portland, Ore.

Redakcia Noto.—Pro tio, ke estas pripensate teni la 1911'an kunvenon de amerikaj Esperantistoj en Portlando, ĉefurbo de la suprenomita societo, estas speciale konsilinde, ke ĉiuj esperantaj loĝantoj en tiuj ŝtatoj aliĝu al tiu societo kaj helpu per aneco kaj influo ĝian kreskadon kaj funkciadon. La redakcio persone konas la tutan estraron kiel fidinda, energia kaj fidela. Senprokraste sendu vian aliĝon al Sro. Crissey, la sekretario.

PROGRESS IN PITTSBURGH

The Congress at Washington has had the effect in Pittsburgh of bringing to the support of the Pittsburgh Esperanto Society and the Esperanto movement in general a number of the best business and professional men of the city. During September an earnest effort was made to interest such men, not that they were necessarily expected, or even asked, to learn the language, but because it was felt that the time had arrived when men of this caliber ought to be conversant with Esperanto as a great and useful world movement and ought to assist it, at least by their moral influence. Many of the solid men of the city apparently hold the same view, for results have been very gratifying and the society has received many accessions to its membership, and will receive more.

To initiate these new adherents, a dinner was given on the evening of September 29 at the University Club, at which were present about forty persons. By a happy coincidence, Prof. A. Cotton, of Paris, whom many will remember meeting at the Sesa, was in the city on his way home from California, and he also attended. During the evening he addressed the assembly in Esperanto, which J. M. Clifford translated into English. Addresses touching upon various phases of the movement were made by Messrs. Fisher, Kerr, Hailman and Clifford, special stress being laid by the latter upon the usefulness of Esperanto to the educator. Remarks were then made by a number of those present, including Dr. McCormick, Chancellor of the University of Pittsburgh; Dr. Lindsey, President of the Pennsylvania College for Women; Prof. Hamilton, Superintendent of Schools of Allegheny County; Prof. Crabbe, Principal of Shady Side Academy; Prof. Armstrong, Principal of East Liberty Academy; Prof. Rynearson, Superintendent of the Pittsburgh High School; Mr. Myers, editor of the "Pittsburgh Post" and "Pittsburgh Sun"; Mr. Childers, British Consul in Pittsburgh, and Mr. Lucien Seaife.

These gentlemen urged upon their hearers the serious character of the Esperanto move-

ment and promised to use their influence in furthering it. Dr. McCormick, especially, was emphatic in his demand that Pittsburgh support the movement and expressed the hope that the schools and colleges would give Esperanto a serious trial. He gave permission for the immediate establishment of a class in the University of Pittsburgh. Prof. Armstrong, whose academy is entirely under his own control, offered to make a test of the contention of Esperantists that knowledge of the language is a stepping stone to the acquirement of the national tongues and proposed to enter it in his curriculum as a compulsory subject, requesting the aid of the Pittsburgh Esperanto Society in securing a teacher. Needless to say, this opportunity, so long anxiously awaited, will not be permitted to pass, and if Prof. Armstrong can report favorably next year, the victory of Esperanto in Pittsburgh is assured, as the other educators present, representing practically all the schools and colleges of the city, agreed that if such a test proved satisfactory, it would be a demonstration of Esperanto's worth in language study which they could not afford to disregard, and its introduction into their institutions would probably soon follow.

J. D. HAILMAN.

MONSIEUR PREVOST'S VIEW OF ESPERANTO

BY DR. D. O. S. LOWELL

I have just read in the *Boston Transcript* translated from *Le Figaro*, M. Prevost's explanation, "Why I am not an Esperantist." The article was a pleasant surprise, for most opponents of Esperanto are disposed to be violent and sarcastic. But the learned Academician is not only dignified and eloquent—as we might expect—but he is tolerant, and "hastens to declare that he implies no scorn." Moreover, from his point of view his argument, if not unassailable, is well nigh impregnable. There is, perhaps, no reason why a member of the French Academy should learn Esperanto for any benefit that he may derive. He can afford to wait for the hundred-millionth man to learn it before any positive need of the language will oppress him.

But it is interesting to note that there are only two reasons that seem to prevent M. Prevost from devoting his attention to what he calls "the livest of all the artificial languages."

His Reasons

1. *He does not believe Esperanto will become universal*; and he gives *a priori* reasons for his unbelief.

Now *a priori* arguments may be convincing so long as they remain *a priori*; but a single little fact will overturn a dozen well-constructed theories not in accordance with fact. It is said that Dionysius Lardner once wrote

an able treatise scientifically contending that no steamship could ever cross the Atlantic ocean; and that when his book first reached America, it was brought over by one of those same ships that (theoretically) could not cross. Many men did not believe in steam cars, telephones, phonographs, trans-oceanic cables, wireless telegraphy, the 5-day ocean liner, the 2-minute horse, the discovery of the North-pole, or the flying-machine; but all those unbelievable things are now facts, and who is found to dispute them? An ounce of fact outweighs a ton of theory when the two conflict.

That Esperanto might be made "universal," so far as physical laws are concerned, no one can deny. If all people who are able to read and write would unite in its serious study from now until Christmas, they could read, write, and slowly speak the language with at least as much accuracy as most American school boys read, write, and speak the English language.

It took many nations many years, at the cost of many lives, to reach the North-pole; and the skeptics far outnumbered the explorers; but the pole is ours. It is true, we can not use it; yet an Arctic thrill ran up the spine of every loyal American when he knew who first reached the frozen goal. Men tried in vain from the days of Daedalus to those of Darius Green (both equally historic) to fly

through the air; yet at the opening of the twentieth century what scientist would have risked his reputation by predicting half the aviation marvels of this year of grace 1910? No, M. Prevost; you may not believe that a hundred million men will ever learn Esperanto. I may not believe it myself. But you and I both will admit that it is just as probable as it was, ten years since, that a message would ever be sent across the Atlantic with no medium except the air; or that the same air would be traversed by either monoplane or multiplane without the aid of hydrogen. Therefore disbelief is not conclusive.

2. M. Prevost's second reason for declining to learn Esperanto is, *that he does not need it.*

Probably he does not. He certainly is the best judge of his own need. If I were a member of the French Academy I should doubtless reason as M. Prevost does—and engage in other activities. I presume that, for one reason and another, every one of the Forty Immortals has thus far refrained from the study of Esperanto. They may look upon it as a literary diversion, and they are too busy to pause for mere amusement; or they consider it the dream of a body of enthusiasts, and they hesitate to run the risk of ridicule. Men of smaller reputation will doubtless learn the language first—the plain people and the altruists; those who are willing to sacrifice somewhat for the general good, and those whom ridicule does not alarm. And I imagine that when M. Prevost discovers that the world needs an international neutral language, that though he may have no need himself he will be willing to deny himself a little and lend his great influence for the sake of others.

In a brief paragraph, which I can not refrain from quoting, M. Prevost makes three statements, every one of which I am bound to challenge. That he speaks in absolute good faith, I have no doubt. But it shows the risk that one runs when he describes things outside his own range of vision—for he himself says: "I neither have an intimate nor a distant acquaintance with Esperanto." The paragraph reads as follows:

"Esperanto's sole *raison d'être* is its utility; you don't learn it, as you learn dead or moribund languages, in order to gain access to literary masterpieces. And in 1910 Esperanto is still absolutely useless, because so few people speak it."

My first challenge is this: "Esperanto's sole *raison d'être* is NOT 'its utility.'" Esperanto has an internal idea. It cherishes an ideal. Its adherents are distinguished by their altruism. They look out less for number one and more for number two than members of most movements do. They are not impeccable; there are bad Esperantists; but the good ones are in the majority. A little incident of the International Congress at Wash-

ington, just ended, illustrates this: A young Croatian, named Plesche, started from his own country for our national capital; but in Switzerland he had the misfortune to fall among thieves, who picked his pockets and left him penniless. He told the Swiss Esperantists. They paid his way to a European port. Esperantists there secured his passage to New York. New York "samideanoj" sent him on free to Washington; the congress welcomed him with open arms, heard him speak as a delegate from Croatia, took up another collection and sent him on his way rejoicing to Joliet, Ill., where he has a sister and where he will reside. There is Esperanto in its working, "useful" indeed to one man, but elevating to many more; for it aroused the sympathies and softened the hearts of scores who discovered under its gentle influences the answer to the lawyer's question: "Who is my neighbor?" and the truth of the Master's utterance, "It is more blessed to give than to receive."

My second challenge is to the statement: "You don't learn it, as you learn dead or moribund languages, in order to gain access to literary masterpieces." Now it is a fact, though I have not the vanity to suppose that M. Prevost will be interested in it, that for me the chief interest in Esperanto at first was the fact that if it should spread, as I hoped and believed, I might "gain access to literary masterpieces" by its use. Many living authors are practically dead to me because their works are either untranslated or, by me, untranslatable. I cannot read Polish, Hungarian, Japanese, Dutch, Bohemian, Russian, or the Scandinavian tongues; yet there are "literary masterpieces" in all those languages that have never been translated into English, French, German, Italian, or Spanish; but they have been and are daily translated into Esperanto and in that tongue I find them delightful. Through its medium I have "gained access" to works by Orzeszko, Sierosevski, Prus, Tokuchi Kodo, Grabowski, Reuter, Devjatnin, Wyspianski, Nakagawa, Poraks, Tomic, Svjento-hovski, and Strindberg. Gogol, Isben, Turgenyev, Gorky, and Sienkiewicz have also been translated into Esperanto, but some of their works are also found in English, French, or German.

Finally, I challenge the last sentence of this unfortunate paragraph: "In 1910 Esperanto is still absolutely useless, because so few people speak it." I have no doubt that M. Prevost believes every word of that statement; yet in my own limited experience I have more than once proved its falsity. I have found it useful—to the other fellow; and he's the one all true Esperantists are after. In 1907 in a railway station in London I met two blind Swedes who had lost their way. I knew no Swedish, they knew no English; yet with the aid of Esperanto alone I learned their need and brought them to their friends in Cam-

bridge. Only last Saturday, in the railway station at Washington, D. C., Captain Perogordo, official representative of King Alfonso of Spain to the Esperanto Congress sought my aid. He could speak no English. "Kompreneble," he said, "vi parolas angle." (Of course, you speak English). Then he told me his troubles—in Esperanto, for I speak no Spanish. He had important instructions to give an American porter as to the disposal of his baggage, while he remained outside to meet a friend. A few seconds of Esperanto proved that "in 1910" it was NOT "absolutely useless" at least for the Spanish delegate.

M. Prevost admits that an International language like Esperanto is a "scientifically defensible idea," he attaches little weight to "sentimental objections," and he declares emphatically that the endorsement of Nietzsche and Tolstoi must "make the wags stop and think. For," says he, "it would be absurd and puerile to speak jocosely of a question that has interested and still interests minds of the first order." Still he believes that—"Artificial idioms are idioms for convention-goers. Their utility, within this restricted field, is unquestionable; but even there, it is greatly diminished by the fact that its adherents are intellectual to begin with, so that, no matter if there were no Esperanto, probably any two individuals can already converse in some great modern language, or in Latin." Now while I question the last statement, I will not pause to dispute it; I will merely state that in an international convention the problem is not usually that two individuals shall understand each other, but that people of many lands and languages shall all under-

stand at the same time. In the Washington congress, Mr. Frank Morrison, Secretary of the American Federation of Labor, was an interested listener to the practical side of Esperanto for an hour, hearing all business conducted in the language, and noting that questions were debated with eloquence and enthusiasm, he craved permission to address the congress and made a ringing speech in English, in which he pledged himself in the interests of labor to learn the language. Now I happen to know that in that meeting there were men from Mexico, and Brazil, and Spain, and France, and Poland, and Austria who knew no English and could not make out what Mr. Morrison was saying. No one of the "great modern languages," not even Latin, would have made him comprehensible to all of the "convention-goers." But at Morrison's elbow stood W. W. Mann of England; and as the former paused at the end of a sentence, the latter rendered into clear and fluent Esperanto all that had just been said: then every one of the "convention-goers" understood.

It is interesting to note that M. Prevost does not close the door ultimately upon our "kara lingvo." He says, "I shall not try (to learn it) in 1910, and probably not in long years to come." But let us hope that those years will not be so very long after all. He does not need Esperanto, very probably; but Esperanto needs him. If he and men like him would lend their influence, not for the sake of their own need but because of the need of others, the hundred million mark would not be far away. For that we hope.

CORRESPONDENCE

THE "Literary Digest" is a splendid magazine read by a splendid list of subscribers. It has chosen to overlook the recent congress in Washington. Would not a general protest from the readers of *Amerika Esperantisto* show to the editors that this magazine which pretends to give (and usually does give) a weekly review of the principal world and national events, cannot afford to ignore Esperanto? —E. H. EHRHART, Hanover, Pa.

SOMEWHERE I saw the word "statero" used for county. It seems to me that that is a far better word than "graflando," for we have no counts in the United States.

In Rhodes' dictionary I find "spell" trans-

lated "alfabetum." If we must use the suffix "um" it seems to be that "literumi" would be better. I should like to know of some better and shorter word for "prairie" than "herbenajafo."

It seems to me that in our rapidly growing language, with its relatively expensive dictionaries, it would be well if you would open your columns for suggestions such as those given above—that is, keep a standing notice that such were wanted. Find what your readers thought of them, and at the end of, say six months, print the result of the suggestions in such form that we could use them as a supplement to our dictionaries.

R. G. HULBERT.

THOUSANDS SEEK INFORMATION

OFFER OF FREE BOOKLET BY AMERICA ESPERANTISTO BRINGS
GREAT AVALANCHE OF LETTERS

September 16th *Amerika Esperantisto* sent out, over the signature of its editor, two thousand letters to editors in the United States and Canada. This letter with an occasional revision or abridgement to suit the periodical using it, has been published, to date, or a promise of future publication sent, by the following newspapers and magazines:

American, New York
Army and Navy Journal
Abendpost, Chicago
Alumni Weekly, University of Minnesota.
Argus Leader, Sioux Falls
Baptist Standard, Dallas
Business Educator
Bulletin of Photography
Bee, Sacramento
Record Herald, Hanover, Pa.
Boot and Shoe Record, Boston
Bee, Omaha
Courier, Buffalo
Chronicle-Telegraph, Pittsburgh
Current Events, Springfield, Mass.
Cornell Sun, Ithaca, N. Y.
Citizen, Ottawa, Can.
Catholic Standard and Times, Philadelphia
Christian Endeavor World, Boston
Catholic Register (Denver)
Courant, Canastota, N. Y.
Democratic Message, Overall, Va.
Der Herold, Detroit
Epworth Era, Nashville
Electrical Journal
Electrical Review
Enquirer, Buffalo
Eagle, Brooklyn
Education, Boston
Evening Times, St. John, N. B.
Electrical World, New York
Free Press, Detroit
Freie Zeitung, Newark
Freeman's Journal, New York
Gregg Writer (Shorthand), Chicago.
German Gazette, Philadelphia
Globe, New York
Gazette, Colorado Springs
Hawk-Eye, Burlington, Iowa
Herald and Presbyter, Cincinnati
Herald, Los Angeles
Herald, Dayton
Inter-Ocean, Chicago
Irish World, New York
Independent, New York
Journal, Kennebec
Herald, Augusta, Ga.

Herald, Utica, N. Y.
Journal, Detroit
Journal of U. S. Cavalry Association
Journal of American Medical Association,
Journal, Chicago
Journal of Education, Boston
Journal, Portland, Oregon
Knickerbocker-Press, Albany
Lake County Times, Indiana
Lantern, Chester, S. C.
Landmark, Norfolk, Va.
Life, New York
Leader, Cleveland
Machinery, New York
Monitor Catholic, San Francisco
Mines and Minerals, Scranton
Mining and Scientific Press
Missouri School Journal
Mail, New York
Medical Record, New York
Medical World, Philadelphia
Missouri State Medical Journal
Mercury Banner, Huntsville, Ala.
Medical Fortnightly
News-Herald, Joplin, Mo.
News and Courier, Charleston, S. C.
News, Cleveland
Northwest Journal of Education
News, Newark
News, Greenville, S. C.
Northwestern Christian Advocate, Chicago
News, Buffalo
News, Springfield, Ohio
Outlook, New York
Ohio State Medical Journal, Columbus
Observer, Utica, N. Y.
Oklahoma Medical News Journal
Observer, Hoboken
Post, Charleston, S. C.
Press, Evansville, Ind.
Progressive Teacher, Nashville
Post, New York
Post, Pittsburgh
Post, Denver
Press, Cleveland
Post Express, Rochester
Plain Dealer, Cleveland
Patriot, Harrisburg
Post Dispatch, St. Louis
Post Intelligencer, Seattle
Province, Vancouver
Rough Notes (Insurance), Indianapolis
Record, Boston
Republican, Springfield, Mass.
Stuffed Club (Medical), Denver
Star Independent, Harrisburg
Star, Toronto
Spokesman Review, Spokane
State, Columbia, S. C.

Svornost, Chicago
 Telegram, Herkimer, N. Y.
 Telegram, Middleville, N. Y.
 Times, Buffalo
 Traveler, Boston
 Telegram, Salt Lake City
 Telegram, Reading
 Tribune, Johnstown, Pa.
 Times, New York
 Times, Troy
 Times-Union, Jacksonville
 Telegram, Salt Lake City
 Umpire, University of Oklahoma
 University Missourian
 Union, New Haven, Conn.
 Volksfreund, Sioux City
 World's Chronicle, Chicago
 Witness, Montreal

The original text of the letter was as follows:

To the Editor: Doubtless you have long ago formed your opinion as to the merits of Esperanto, the international language. I hope that it is favorable; but as there is much irresponsible criticism of Esperanto, especially on occasion of the international convention in Washington, I want to offer an opportunity for every thinker to judge for himself. I have had prepared 100,000 brief grammars of Esperanto in pamphlet form, and will send one free to any person who is sufficiently interested to ask for it, enclosing stamp for reply. I think it really due to this great movement for an international auxiliary language, which now embraces fifty nations in its scope, that you publish this letter, so that your readers may have the opportunity of judging for themselves.

Very cordially,

ARTHUR BAKER,

Editor Amerika Esperantisto.

700 E. Fortieth St., Chicago.

Most of the papers published the letter in full, heading it to suit the editor's fancy. Others reduced the text, and of the reductions perhaps the most terse and effective is this one from the *Cleveland Leader*:

Esperanto Grammar

Arthur Baker, 700 E. Fortieth St., Chicago, editor of "Amerika Esperantisto," a magazine of the international auxiliary language, has issued 100,000 copies of a grammar of the language. A 2-cent stamp inclosed will get one.

The results of this sort of publicity may be imagined. We are sending out

"Elements of Esperanto" and the "Key" to an average of about two hundred inquirers per day. All these addresses will be saved, and turned over to the proper local clubs or organizers for future use.

Now, readers of *Amerika Esperantisto*, you have the opportunity of doing the best work for the general propaganda which you have ever accomplished. Take this letter to the editors of the papers in your town. Explain to them that there are hundreds of their readers who actually want to know about this new language, who have seen vague references to it and wonder what it's all about. Explain also that, like the movement for universal peace or any other propaganda movement, it is absolutely out of the question that such an announcement be paid for as advertising—that the only pay they can expect is the good-will of those interested in the subject.

This done, with your home newspapers, sit down and *write* to the editor of every magazine of which you are a subscriber or reader, urging him to give this offer publicity for the reasons above stated. Write to the official journals of the lodges or churches to which you belong. This system is bringing us thousands of inquiries, and we shall find new propagandists and secure some stalwart recruits for our ranks. *You cannot possibly overestimate the importance of this.* With your help we can accomplish wonders in propaganda development this season. For example, in one western city where there is as yet no club we can now supply three hundred addresses of persons interested, from which list we are sure that a club will be founded by one or two faithful workers resident there.

FOR BEGINNERS

EC

HITCHING up a string of suffixes and driving them around sharp corners merely to show your skill is bad business. It is worse Esperanto. Over-precision in language is an affront to the reader or hearer. It is pedantic. It is tiresome. It is awful. The writer who is paid by the word may have some justification for saying: "Gradually the wheels began to move and the train started," but in using the first seven words he steals the publisher's money and the reader's time.

The most offending suffix, perhaps, besides *ig* and *ig*, is *ec*. The suffix *ec* incorporates in a noun the idea which is essentially adjectival in character: *ruĝa*,

ruĝeco; *bela*, *beleco*; *alta*, *alteco*. You cannot use *eco* except where the root is adjectival. This being the case, what do you mean when you write *beleca*, *fiereca*, *veneneca*, *kulpeca*? You waste good ink, tire the eye and brain of your reader and prove that you don't understand Esperanto.

It should be remarked that the words which have an inherent adjectival meaning take the adverbial ending with the same facility and with no need to interpose a suffix unless you are writing poetry and in desperate need of an extra syllable. *Rapidece* cannot mean more than *rapide*, and *profundece* is only a labored method of saying *profunde*.

Quit it!

PARALLEL READING EXERCISE

THE POOR MUSICIAN

I ALWAYS, deep in my soul, was angered when I heard (people) say: Nothing (more) good ever happens in our days! One truly might think that our time is the worst since (from-after) the days of Adam, and that people are all mere barbarians. I say to all, straight in the face, that it is not true, though there exists a plenty of bad people. People tell everywhere of a bad act, but when (something) good ever happens, they are silent about it.

But I do not wish to be silent when I hear here or there of a good deed, and I shall immediately tell of one.

On a beautiful summer day there was a popular celebration in the Prater, in Vienna. The Prater is a very large public park full of beautiful trees, and the principal promenade and amusement

LA MIZERA MUZIKANTO

MI ĈIAM profunde en mia animo koleris kiam mi aŭdis diri, "Nenio plu bona okazas en niaj tagoj!" Oni vere povus pensi, ke nia tempo estas la plej malbona depost la tagoj de Adamo, kaj ke la homoj estas ĉiuj nur barbaroj. Mi diras al ĉiuj rekte en la vizaĝon, ke ĝi ne estas vera, kvankam ekzistas sufiĉe da malbonuloj. Oni rakontas ĉie pri malbona ago, sed kiam bona iam okazas, oni silentas pri ĝi.

Sed mi ne volas silenti, kiam mi aŭdas tie ĉi aŭ tie pri bona ago, kaj mi tuj rakontos pri unu.

Dum bela somera tago estis popola festo en la Pratero en Vieno. La Pratero estas tre granda publika ĝardeno plena je belegaj arboj kaj la ĉefa promena kaj amuza loko de la Vienanoj.

place of the Viennians. A crowd flowed thither, young and old, people of high rank and humble there enjoyed life; also (there) came many foreigners, who enjoyed the pleasure of the populace. Where there are happy people, there also can hope (for) something that person who depends on the pity of his more fortunate neighbors.

In Vienna at that time there lived an old veteran, whose small soldier pension was not sufficient for him to live. He did not wish to beg. So he took an old violin which he had learned to play from his father, who was a Bohemian. He played under an old tree in the Prater, and had trained his faithful spaniel so that it sat before him and held in its mouth the old hat into which the people threw the few kreutzers (Austrian small coin) which they wished to give him.

Today he stood there and played, and the spaniel sat before him with the hat; but the people passed and the hat remained empty. If the passers-by had glanced at him only once, they would have been compelled to have pity for him: thin, white hair hardly covered his cranium; an old, worn, threadbare, soldier's mantle was his coat. Many battles he had fought, and nearly every one had left him a scar as a memento. Only three fingers on the right hand held the bow. A cartridge ball had taken the other two at Aspern, and nearly at the same time a larger ball had taken off a leg. And still, today the happy people did not notice him, and he had bought with his last kreutzers strings for the violin, and played with all his strength his old marches and dances.

Sadly the old man watched the surging crowd, the happy faces, the proud elegance of the clothes. At the laughter a thorn pierced his soul—tonight he would be hungry on his straw bed in the little basement room. His spaniel had really a better fate; it might find under a curb-

Popolamaso tien alfluis, junaj kaj maljunaj, altranguloj kaj modestuloj tie ĝojis pli la vivo; ankaŭ venis multaj fremduloj, kiuj ĝuis pri la plezuro de l' popolo. Kie estas ĝojaj homoj, tie ankaŭ povas ion esperi tiu, kiu dependas de la kompatemo de siaj pli feliĉaj proksimuloj.

En Vieno vivis tiam invalido, kies malgranda soldata pensio ne sufiĉis al li por vivi. Almozpeti li ne volis. Li do ekprenis violonon, kiun li estis lerninta ludi de sia patro, kiu estis bohemo. Li ludadis sub maljuna arbo en la Pratero kaj estis dresinta sian fidelan pudelon tiamaniere, ke ĝi sidis antaŭ li kaj tenis en sia buŝo la malnovan ĉapelon, en kiun la homoj ĵetis la kelkajn krejcerojn, kiujn ili volis doni al li.

Hodiaŭ li ankaŭ staris tie kaj ludis, kaj la pudelo sidis antaŭ li kun la ĉapelo; sed la homoj preterpasis kaj la ĉapelo restis malplena. Se la pasantoj estus ekrigardintaj lin nur unu fojon, ili estus devigitaj havi kompaton al li: maldensa, blanka hararo apenaŭ kovris lian kranion; malnova, ĝis fadeno eluzita soldatmantelo estis lia vesto. Multajn batalojn li estis kunbatalinta kaj preskaŭ ĉiu postlasis al li cikatron, kiel memorajon. Nur tri fingroj ĉe la dekstra mano tenis la arĉon. Kartoĉa kuglo kunprenis la du aliajn apud Aspern kaj preskaŭ en la sama tempo pli granda kuglo forprenis la kruron. Kaj tamen hodiaŭ la ĝojaj homoj ne rigardis lin, kaj li estis aĉetinta per siaj lastaj krejceroj kordojn por la violono kaj ludis kun sia tuta forto siajn malnovajn marŝojn kaj dancojn.

Malĝoje rigardis la maljunulo la ondiĝantan homamason, la feliĉajn vizaĝojn, la fieran elegantecon de la vestaĵoj. Per la ridoj enpenetris dorno en lian animon;—hodiaŭ vespere li devos malsati sur sia pajla lito en la subtegamenta ĉambreto. Lia pudelo havis efektive pli bonan sorton; ĝi eble trovos sur

stone on the way home some bone by which it could satisfy its hunger.

Already it was somewhat late in the afternoon. His hope was as near the setting point as the sun, for already the promenaders were going home. Profound pain manifested itself on his browned, scarred face.

He did not suspect that not far from him stood an elegantly dressed gentleman, who long had listened and watched him with an expression of deeply felt pity.

Finally, when all remained fruitless, when the weary hand could no longer guide the bow and his leg could hardly carry him longer, he sat down upon a stone, leaned his forehead on his hand, and the earth absorbed a secret tear.

But the gentleman, who close by was leaning on the trunk of an old linden, saw how the crippled hand wiped away the tears, that the eye of the world should not see the signs. But for the gentleman the tears were like boiling hot drops falling upon his heart; rapidly he came over (stepped to), gave a gold coin to the old man and said: "Give me your violin one moment."

The old man looked thankfully at the gentleman, who used the German language as awkwardly as he himself the violin. But (as to) what he wished, that the old soldier already understood, and passed him his violin. It was not so bad, only the unskillful violinist grated on it so awfully! He tuned it, took his position (put himself) quite close to the old soldier and said: "Comrade, now you take the money and I will play."

He thus began to play so, that the old man curiously stared at his old violin and thought that it surely was not the same, for the tone wonderfully penetrated the soul and the sounds rolled forth like pearls. One time it was as though angel voices sang inside the violin, and afterwards as though there sounded from it the plaints of burdened grief, which so touched the heart that the eyes filled with tears.

la vojo hejmen sub defluila ŝtono ian oston per kiu ĝi povos kontentigi sian malsaton.

Jam estis iom malfrue en la posttagmezo. Lia espero estis tiel proksima al la subiro kiel la suno, ĉar jam revenis hejmen la promenantoj. Profunda doloro pentris sin sur lia brunigita, vundita vizaĝo.

Li ne suspektis, ke ne malproksime de li staris elegante vestita sinjoro, kiu longe lin aŭskultis kaj observis kun esprimo de profunde sentita kompatato.

Fine kiam ĉio restis senfrukta, kiam la laca mano ne povis plu gvidi la arĉon kaj lia kruro preskaŭ ne povis plu lin porti, li sidiĝis sur ŝtonon, apogis la frunton en la mano kaj la tero ensorbis sekretan larmon.

Sed la sinjoro, kiu tie proksime sin apogis al la trunko de maljuna tilio, vidis, kiel la kripla mano forviŝis la larmojn, por ke la okulo de l' mondo ne vidu postsignojn. Sed por la sinjoro estis la larmoj kvazaŭ bolante varmaj gutoj falantaj sur lian koron, rapide li alpaŝis, donis ormoneron al la maljunulo kaj diris: "Al mi vian violonon unu momenton!"

La maljunulo rigardis dankoplene la sinjoron, kiu uzis la germanan lingvon tiel mallerte, kiel li la violonon. Sed kion li volis, tion jam komprenis la invalido kaj pasigis al li sian violonon. Ĝi ne estis tiel malbona, nur la malsperta violonisto gratis sur ĝi tiel malbele! Li ĝin agordis, metis sin tute proksime al la invalido kaj diris: "Kolego, nun vi prenu la monon kaj mi ludos."

Li do komencis ludi tiel, ke la maljunulo scivole rigardis sian malnovan violonon kaj pensis, ke ĝi tute ne estas la sama, ĉar la tono mirinde eniris en la animon kaj la sonoj ruliĝis kiel perloj. Jam estis kvazaŭ anĝelaj voĉoj kantis en la violono kaj poste kvazaŭ sonus el ĝi plendoj de peza doloro, kiuj tiel tuŝis la koron, ke la okuloj malsekiĝis.

Now the people stopped and looked at the elegant gentleman and listened to the fine music; all saw that the man was playing for the poor fellow, but nobody knew him. Ever larger grew the circle of the listeners. Even the carriages of the rich people stopped. And, main thing, everybody understood what the talented foreigner wanted, and richly they gave gold, silver, and also copper, each according to his ability. The spaniel growled. Was it pleasure or anger? It could no longer hold the hat, it had grown so heavy. "Empty it, old man!" cried the people to the veteran, "it will be filled a second time." The old man did so, and rightly! Still once more he had to empty it into the sack in which he usually put the violin. The foreigner stood there with shining eyes and so played that the enthusiastic cries sounded, each louder than the other. The whole audience was delighted. Finally, the violinist struck the beautiful melody of the song, "God Save Franz, the Emperor!" All hats and bonnets flew off the heads, by degrees the popular joy became so great that all the people suddenly started singing the hymn. The violinist played with the greatest enthusiasm until the hymn was finished; then he quickly put the violin into the arms of the happy veteran, and before the old man could speak a word of thanks he was gone.

"Who was he?" asked the people.

Forward stepped a gentleman who said: "I know him very well, he is the great violinist, Alexander Boucher, who uses his art in the service of benefaction. But let us, too, not forget his noble example!"

The gentleman presented his hat and it also was filled. Everybody gave, and afterwards, when the gentleman shook the money into the veteran's sack he cried: "Long live Boucher!"

"Long! Long! Long!" cried the people.

And the veteran clasped his hands and prayed: "Lord, recompense him richly for this!"

Nun haltis la homoj kaj ekrigardis la elegantan sinjoron, kaj aŭskultis la admirindan muzikon; ĉiuj rimarkis, ke la viro ludas por la malriĉulo, sed neniu lin konis. Ĉiam pli granda fariĝis la rondo de l' aŭskultantoj. Eĉ la kaleŝoj de l' riĉuloj haltis. Kaj, ĉefa afero, ĉiu komprenis, kion la talenta fremdulo intencis kaj riĉe oni donis oron, arĝenton aŭ ankaŭ kupron, ĉiu laŭ sia povo. La pudelo murmuretis. Ĉu ĝi estis plezuro aŭ kolero? Ĝi ne povis plu teni la ĉapelon, tiel peza ĝi fariĝis. "Malplenigu ĝin, maljunulo," kriis la homoj al la invalido, "ĝi pleniĝos duan fojon!" La maljunulo tion faris, kaj prave! li devis ankoraŭ unu fojon malplenigi ĝin en la sakon, en kiun li kutime metis la violonon. La fremdulo tie staris kun brilaj okuloj kaj ludis tiel, ke entuziasmaj krioj eksonis unu pli laŭta ol la alia. La tuta aŭskultantaro estis ravita. Fine ekludis la violonisto la belegan melodion de l' kanto: "Dio gardu Francon, la imperiestron!" Ĉiuj ĉapeloj kaj ĉapoj flugis for de l' kapoj, iom post iom la popola ĝojo fariĝis tiel granda, ke ĉiuj homoj subite ekkantis la himnon. La violonisto ludis kun la plej granda entuziasmo, ĝis la himno estis finita; tiam li rapide metis la violonon en la brakojn de la feliĉa invalido kaj antaŭ ol la maljunulo povis paroli vorton de dankeco, li forestis.

"Kiu estis li?" demandis la popolo.

Antaŭen paŝis sinjoro, kiu diris: "Mi tre bone lin konas, estis la bonega violonisto Aleksandro Boucher, kiu utiligis sian arton por servi al la bonfaremo. Sed ni ankaŭ ne forgesu lian noblan ekzemplon!"

La sinjoro prezentis sian ĉapelon kaj ĝi ankaŭ pleniĝis. Ĉiuj donis kaj post kiam la sinjoro skuis la monon en la sakon de l' invalido li kriis: "Boucher vivu longe!"

"Longe! longe! longe!" kriis la popolo.

Kaj la invalido plektis sian manojn kaj preĝis: "Sinjoro, rekompencu lin riĉe por tio!"

W. O. von Horn, en "Legolibreto."

LITERATURO

LA AMANTOJ DE GERTO

*Laŭ William Norris tradukis E. J. Burnham
(Fino)*

TIAM leviĝis Luknaro, havanta sur sia vizaĝo esprimon tiel mizeran, kiel bona homo povas havi, kaj diris:

“Siro Barulfo, mi havas parolsendaĵon de la Reĝo al vi ĉiuj. Mi estis apud li kiam la lanco enpikis lian fidelan koron: mi lin iomete tiris de la batalo. Li diris: ‘Mi estas mortvundita; sed, vivanta aŭ mortinta, mi ne devas forlasi tiun ĉi kampon; enterigu min preskaŭ ĝuste tie, kie la malamiko faros sian lastan haltigon, antaŭ ol li turniĝos.’ Ĉar, kiel vi vidas, kavaliroj, nia mortinta sinjoro estis certa pri tio ĉi, ke la bela urbo estos savita. Tiam la sango, elspruĉinte el lia koro, iom sufokis lin, ankoraŭ li diris, spasme spirante, ‘Tuj, Luknaro, kliniĝu al mia buŝo.’ Tial, mi kliniĝis, kaj li diris, mal-laŭte kaj rapide: ‘Malfermu mian maŝkirason, kaj elprenu la paperon, kiu troviĝas tie kaj donu ĝin al la grandsinjoroj kaj kavaliroj en la konsilantaro.’ Mi do prenis paperon de lia brusto, sur lia koro; la lanco estis trapikinta ĝin, kaj estis portinta iom da ĝi en la vundon, kaj la fluetanta sango makuligis ĝin; mi prenis ĝin de la rompita bastonego de la lanco, kiu jam ankoraŭ restis en la vundo. Mi ĝin montris al li; tiam, kiam li estis avide rigardinta ĝin, li klinis sian kapon, kiel signo ke ĉio estas bone; tiam li diris: ‘Mi volas iri; eltiru la bastonegon, kompatinda Luknaro, fidela kaj vera!’ Mi el tiris ĝin; okazis granda fluo de sango; li ridetis al mi, kaj mortis.”

Post tio, Luknaro paŝis de sia loko, kaj irante al Barulfo, donis al li la paperon, tremulte makulitan kaj ŝiritan. Ĝin legis Barulfo.

“Bonaj sanktuloj, kiel strange! Ĉu vi scias tion, kio estas en ĝi skribita, Siro Luknaro?”

“Ne, tial ke mi ne malfermis ĝin, mi nur konjektas, Siro Barulfo.”

“Aŭskultu, kavaliroj!” diris Barulfo kaj li legis: “Kavaliroj kaj grandsinjoroj, se mi mortos en tiu ĉi batalo, kiel mi kredas, ke mi faros, tiam (se tio ŝajnos al vi bona), estu Gerto, la filino de Sigurdo, la kulturisto, reĝino anstataŭ mi; ŝi loĝas en la patrina-urbo, ĉe la abatino de la Sankta Agnes abatejo de monaĥinoj.”

“Jes, tiel mi pensis,” diris Luknaro, apenaŭ, tamen, parolanta al ili, ĉar li estis pensanta en si mem, pri si mem; lia malĝojo ŝajnis malpliigi multe, eĉ dum la legado de la letero, ĉar li pensis, “Nun, kiam ŝi estos Reĝino, kaj havas tiun ĉi malĝojon, mi povas servi ŝin multe pli bone, kaj mia amo ne maltrankviligos ŝin kiel ĝi estus farinta, ĉar ĝi ŝajnos nur simila al la amo de bona regato por sia estrino; mi malpligrandigos ĉian bedaŭron ŝian, kiam ĝi okazos, tiel amante ŝin, neniam plej malmulte ŝin ĝenante. Ho, egoista Luknaro, esti ĝoja pro ŝia malĝojo! Tamen, mi estas ĝoja neniel pro ŝia malĝojo, sed pro mia servado estonta!”

Ankoraŭ la kandeloj flagris kaj briletis en la ekventoj kiuj movis la tendon, ĉar la vento leviĝis kun la lumo; kaj fine tiu, kiu troviĝas la plej proksime al la kadavro estingiĝis, kaj la pastro kiu estis dorminta, vekigis, suprentiris sian korpon eksalte penante fiksi siajn blindigatajn, palpebrumantajn okulojn sur la vizaĝo de Siro Barulfo, kiel vekitaj homoj kutime faras.

Je tio, Barulfo subite eksaltis piedon, kvazaŭ li ankaŭ estas vekanta el dormo, kaj laŭte ekkriis:

“Aktiviĝu, grandsinjoroj, kaj kavaliroj, ke ni povu marŝi al nia Reĝino! Ĉar, miaparte, nia Reĝino ŝi estos. Ĉio, kion li diris kaj faris, dum li vivis, estis rekta kaj vera; kaj li estis, kaj estas, la plej saĝa el ĉiuj homoj, kaj ŝi, ankaŭ, estas

tute nobla virino. Ĉu vi neniam aŭdis, kavaliroj, kiamaniere ŝi savis sian patron tiam, kiam lin kaptis la virojn de Reĝo Boraco? Kion do vi diras, ĉu ŝi estos nia Reĝino?"

Kaj ili ĉiuj respondis, "Jes." Tiam ree diris Barulfo, "Escepte Sinjoroj Edvino, Hugo kaj Adolfo kontraŭdirus ĝin (kiel mi havas nenian dubon ke ili ne faros), Dio gardu Reĝinon Gerto!"

Tiam ili ĉiuj stariĝis kaj diris, "Dio gardu Reĝinon Gerto!"

Kaj Barulfo diris, "Sendu heroldon ĉirkaŭ la armeo, ke li proklamu Gerton Reĝino, kaj ke li ordonu al ĉiuj esti pretaj marŝi du horojn antaŭ la malleviĝo de la luno. Igu, ankaŭ, ĉeesti la kavalirojn, kiu portas la grandan standardon, por ke ni povus enterigi la Reĝon."

Kiam do ĉio estis preta, la plej noblaj el la kavaliroj, inter ili Barulfo kaj Luknaro, levis la mortintportilon, sur kiu la Reĝo kuŝas, kaj ili kune marŝis al la enteriga loko; kaj la standardportisto portis la grandan standardon, tiamaniere ke ĝi klaketu ĉirkaŭ li, kaj la pastroj iris antaŭe kaj poste, parolkantantaj. Kaj granda viraro de kavaliroj kaj militistoj iris kun ili, dum ili marŝis sur la ebenaĵo; kaj la granda luno, nun leviĝinte, frapis sur iliajn armilojn, kaj ĵetis timige iliajn ombrojn sur la mortintojn, kiuj kuŝas tiel densaj inter la arboj.

Ili marŝis tutan mejlon, ĝis ili alvenis al loko, ĉirkaŭita per tremoloj, kie la malamikoj, tiun pasintan tagon, fine estis rompitaĵ.

Tie ĉi lin enterigis ili, starante ĉirkaŭe en rondo, en tiel densaj vicoj, kiel iam en batalo. Senlarne kaj severe ili rigardis la blankan bonodorfumon leviĝi en la lunlumo; ili aŭskultis la parolkantadon; ili suprenlevis siajn voĉojn, kaj ilia malĝojo de koro estas tre muzikeme eldirita.

"Aŭskaltu!" diris la viroj de Reĝo Boraco, kiam la kantadon aŭdis ili. "Aŭdu la parolkantantajn hundojn! Sed ĉirkaŭ tiu ĉi tempo morgaŭ ili estos komencontaj ĉesi kantadon por ĉio kaj ĉiam; tial ke evidente ili restos por esti mortigitaj, kaj ni mortigos ilin ĉiujn; kaj poste, hura! al la rabaĵo!"

Gerto la Reĝino

Dume do kiel travivis Gerto?

Inter espero kaj timo malrapide pasis la tempo, kaj la tuta tempo estis laca pro malsana sopirado, kiu ne estus malpli, se li nur estis irinta bestĉasadi. Kompaton ankaŭ por tiuj, kiuj sin trovas malsanaj pro amo kaj timego, ŝi havis, kaj ĉiuj, kiuj rigardis ŝin, ŝin amis.

Do, unu vesperon, ĉirkaŭ la sunsubira tempo, dum la monahinoj kantadis, kaj ŝi kun ili, dum la malalta suno briladis tra la okcidenta fenestro kaj frapadis sur la oron ĉirkaŭ la altaro, ĝis tiu transformiĝis en mirinda karmezino, sur kiu la pale pentritaj anĝeloj, kiuj nuancis la oron, sin montris pli puraj kaj palaj ol iam,— Venis, je tiu sunsubira vespero, malproksima kaj nedefinita komence, trans kaj supra super la tegmentoj de la domoj, ĝis la monteto sur kiu stariĝis la abatejo, sono de kriegado, enmiksiĝis kun la laŭtplorado de la virinoj, kaj la ankoraŭ pli malĝoja kaj pli teruriga laŭtplorado de la grandaj trumpetoj, kiu ŝajnis esti la amasigita malĝojo de la viroj, kiuj ne povis mem laŭtplori, pro sia vireco.

Ĝin aŭdis tremante la monahinoj, kaj iliaj himnoj svenis kaj mortis, dum tiu terurega sono de la indigna malĝojo de tuta popolo, suprenirante ĉielon, leviĝis kaj profundiĝis, kaj ĉiam antaŭen rapidadis; kaj Gerto fariĝis pala, eĉ ĝis la lipoj, kaj ankaŭ unue tremis, kiel tremola folio, ŝia koro tiel frapanta dume, ke ŝi povis aŭdi ĝiajn pulsobatadojn; sed, per fortega peno, ŝi repuŝis la tremantan febron. Ŝi diris mallaŭte al si mem, "Li estas mortinta, kaj mi ne devas morti ankoraŭ."

Do ŝi eliris el sia sidejo kaj, pala en sia vizaĝo kiel marmora statuo, marŝis supren al la altaro; ŝi sin turnis, kaj faris frunton al la pordo kaj la suno, neniu malhelpanta ŝin, tial ke ili ĉiuj diris: Ŝi atendis novaĵon pri la batalo."

Komence, la suno estis sur ŝia frunto, kiel ŝi kviete staris, sed ĝi pli malleviĝis, ĝis ĝi tuŝis ŝiajn lipojn, kaj ŝajnis ke ili tremetis en tiu fluego de lumo, kvankam ŝi tenis ilin senmovaj.

Tiel ŝi staris kiam, jen! la kontraŭfrapado de armiloj en la vestiblo, kaj ar-

mitaj kavaliroj enpaŝis, nek klinsalutante la altaron, nek farante la signon de la kruco; Luknaro unue, poste Barulfo kaj kelkaj dudek grandsinjoroj sekvantaj lin; komence, la aliaj konfuzite ĉirkaŭrigardis, sed Luknaro, irante antaŭ ili ĉiuj, marŝis rigide supren al la loko kie staras Gerto, kaj falis antaŭ ŝiaj piedoj, etendante liajn brakojn al ŝi, dum lia fera armaĵo brukrakis, sendante strangan eĥon ĉirkaŭ la arkaĵigita tegmento. Ŝi ne rigardis lin; ŝiaj okuloj pririgardis, anstataŭe, la malproksiman batalkampon, kaj Olafon kuŝantan tie, ie sub la tero.

“Reĝino Gerto,” li komencis, sed lia voĉo mankas al li, pro amasiĝintaj memoroj. Siro Barulfo kaj la aliaj respektetege alproksimiĝis al la du, kaj iomete for atendis, starante en duonrondo; li ekĝemetis, tiam fleksiĝis pli malalte ankoraŭ, dum lia armaĵo tentadis ĉe la ŝtupo sur kiu ŝi staris, tiam subite levis liajn pasiajn okulojn al la ŝiaj, kaj rigardis ĝis ŝi estis devigata rigardi lin, per koro kaj okuloj ambaŭ.

Ŝi kompateme rigardis lin; li diris ree, “Reĝino Gerto, li estas mortinta.”

“Ho, Luknaro! mi aŭdis la trumpetojn dum ili kantas ĝin; tial mi restas tie ĉi por lia parolsendaĵo; kio ĝi estas?”

“Ke vi devas esti Reĝino super ni ankoraŭ kelkatempe, Nobelino Gerto.”

“Ho! kaj ĉu mi devas esti? ĉu mi ne tuj povas iri al li? Tial ke, ĉu vi scias, Luknaro (kaj ŝi kurbiĝis malsupren malalte al li, kaj metis ŝian manon sur lia kapon, dum li genufleksis), ĉu vi scias ke mi ĵus nun vidis lin, kuŝantan pala kaj malvarma, atendante min, liaj brakoj tiel elstreĉitaj al mi, liaj ŝanĝitaj okuloj sopirege rigardante?”

“Ho, plej nobla el la plej noblaj,” li diris. “ĉu vi ne scias per kiom da danĝeroj ni estas ĉirkaŭita? Kies spirito krom lia povas trahelpi nin, kaj kun kiu ĝi loĝas krom vi?”

Ŝi ploras. “Luknaro, kvankam li tiel alvokas min, ankoraŭ eble tio estas pro tio ke li estas malsana kaj malforta, kaj apenaŭ scias tion, kion li diras; kaj mi ja scias ke en lia koro li antaŭ ĉio deziras la sendanĝerecon de tiu ĉi popolo.

kiu okcidenten iradas; tial mi estos Reĝino ĝis tiam, kiam la lasta malamiko estos venkita—diru tiel al ili.”

Post tio, li prenis ŝian manon; kiel strange, dum li tenas ĝin, lia kompatinda korpo ekstrema, kiel lia koro fluidiĝas interne! Li tenis ŝian manon kaj diris: “Mi estas vasalo de Reĝino Gerto,” poste ekstariĝis kaj elvokis laŭte, “Siro Barulfo kaj kavaliroj ĉiuj, venu, kaj ĵuru respekton por Gerto, via Reĝino.”

Je tio, ĉiu viro genufleksis antaŭ ŝi, kaj prenis ŝian manon kaj diris, “Mi estas vasalo de Reĝino Gerto.”

Poste ĉiuj, starante kune ĉirkaŭ ŝi, sed pli malalte ol ŝi, kontraŭfrapis trans ŝi siajn glavojn kaj hakilojn, kiuj elsonis ĝoje, sovaĝe, duonfreneze en tiu kvieta loko, dum la suno pli malleviĝis, tiel ke ĝia lumo falas sur ŝia brusto; kaj ŝia vizaĝo, malĝoja, pala kaj trankvila, supren elrigardas el la ekbrilanta ŝtalo.

Tial, tiun tagon, Gerto estis farita Reĝino. Kaj poste, tra la tuta urbo, oni povis aŭdi la frapadon de marteloj sur fero, dum la armilfaristoj faris sian laboron, kaj la tintegadon de la truloj de la masonoj, dum tiuj laboris ĉe la muroj, plifortikigante ilin. Ĉar la muroj iom malfortiĝis, pro tio ke estas tre multe da jaroj de kiam ia malamiko per landa armeo estis minacinta la urbon.

Kaj la sesan venas Reĝo Boraco, dezertiginte la landon longe kaj larĝe, dum li marŝis. Nun, kiam li estis sendita, por postuli la kapitulacion de la urbo, heroldon, kiu ne estis permesita eĉ eniri ĝin, sed kontraŭe estis mokeme respondita de la muroj, li grincis siajn dentojn, kaj saltante sur nigran ĉevalon, kaj armita per maleo, rajdadis ĉirkaŭe, ordaranĝante sian batalon.

Je tio, ankaŭ, Gerto, elirante el sia konsilanejo, iradis ĉirkaŭ la muroj kun bando de kavaliroj; ŝiaj gloraj haroj fluis libere super ŝiaj roboj de purpuro kaj karmezino, kaj ŝin distingis ora krono cirkulante ŝian kapon, dum en ŝia mano ŝi portis maldikan, blankan vergon, kiel bastono de ĉefo.

Tre fidelaj kaj sinceraj estis ĉiuj tiuj en la urbo, soldatoj kaj virinoj; sed kiam ŝi alproksimiĝas al iuj, ilia kredo kreska-

tiel, ke ili ŝajnas esti ravataj el si mem. La virinoj ploras pro vera ano, kaj la viroj ekkriegis, "Gerto! Gerto!" ĝis la tuta aero sonis, kaj Reĝo Boraco stultege murmuris inter siaj dentoj, "Ili preĝas al siaj dioj, la malsaĝuloj."

Sendito, pala kaj eluzita, estas alkondukata al Gerto, kaj genufleksas malsupren antaŭ ŝiaj piedoj; li diras, "Nobelino, mi havas parolsendaĵon por vi." (Ho! Gerto, vortoj antaŭe elparolitaj.)

"Rapidu, bonulo," ŝi diras, "ĉar tiuj ĉi aferoj alproksimiĝis al fino;" kaj rideto de trankvila triumfo pasis trans ŝia pala vizaĝo.

"Antaŭ tri tagoj," li diras, "la imperiestro penegis trarompi tra la intermontojn; li kaj tri el siaj kapitanoj estas mortigitaj, kaj nia Grandsinjoro Adolfo estos tie ĉi baldaŭ."

"Dank' al Dio!" ŝi diras, "sed vi, kompatindulo, kia rekompenco por vi? Ho! dormo estas venkinta lin;" ĉar li estas antaŭen falinta antaŭ ŝi, tiamaniere ke lia kapo sin apogas sur ŝiajn piedojn. Ŝi tuŝas lin, prenas lian manon por suprenlevi lin; ĝi estas ŝtonmalvarma; li estas mortinta.

Sed pri tiuj ĉi homoj de Reĝo Boraco, la vunditoj iru al niaj hospitaloj, por ke ili lernu tie iom da amo, pri kiu ili eĉ ne revis ankoraŭ; la mortigitoj estu enterigitaj kaj kuŝu sub la tero, sub la herbo, inter la radikoj de la lando, kiun ili venis por venki; la militkaptistoj foriru nearmitaj, sed kun provizoj por ilia vojaĝo; ili transiru la landlimon, kaj neniam turmentu la bonan landon plu, de timo ke pli malbona afero okazu al ili.

Kion Eredito, la Servistineto, Vidis de la Batalsele

En la freŝa mateno sidis Gerto, la Reĝino, dum sia spirito estas tre malproksima, kaj ĉirkaŭ ŝi sidis la grandsinjoroj kaj kavaliroj kun ruĝantaj, ĝojaj vizaĝoj, ŝi sole pala, kvankam trankvila kaj serena, ĉar ŝi, ankaŭ, estas ĝojplena.

Kaj tiam, en la mezon de la granda salonega, oni portis Luknaron, mortantan pro siaj multaj vundoj, ne treege suferanta, ĉar lia spirito estis foriranta

de lia korpo paceme, kvazaŭ li estus nur eluzita.

Kaj Gerto leviĝis de sia trono kaj iris renkonten al ili, kiuj portas lin; kaj estis movetado laŭlonge de la tapeto, kaj la vento trablovis tra la malfermita pordo, kaj pro tio Gerto vekigis; ŝia spirito al ŝi venis ree, kvazaŭ Olafo estus sendinta ĝin.

Tiel ŝi rigardis lin, kiel li antaŭe esperis ke ŝi povus, kiel Reĝino al sia fidela regato. Antaŭe, ofte, ia maltrankvila sento, ne precize kompato, kutimiĝis transveni ŝin, kiam ŝi vidis lin; ŝajnis al ŝi kruela afero ke ĝi devas esti tiel. Estis ĝuste tia sento kia povus ŝanĝi en amo kun iu, kiu estas malpli konstanta ol Gerto; sed nun eĉ tiu ĉi sento estis malaperinta, kaj Luknaro sentis ke estis tiel, eĉ per la rigardo al li de ŝiaj okuloj.

Kaj li, sin levinte, apenaŭ diris al ŝi, "Reĝino, Gerto, mi venas por diri adiaŭon ĝis iom."

"Kompatinda Luknaro, kiu min tiel multe amis!"

"Ne," li diris, "feliĉa Luknaro, kiu ankoraŭ amas vin! En la venonta tempo, eble amantoj, tiam, kiam ili ne havos ĉion por kio ili sopiras, diros, 'Ho! ke mi povus esti kiel Luknaro, kiu mortis pro Reĝino Gerto, en la antikva tempo.'"

"Ĝuste vere," ŝi diris, "Adiaŭ, Siro Luknaro."

Ho! kiel avide li prenis ŝian manon! "Feliĉa Luknaro!" li diris mallaŭte, kaj poste, "*Domine, in manus tuas,*" kaj li ekdormis, kun kapo falinta malantaŭen.

Dum mallonga tempo ŝi staris, tenante lian mortintan manon, poste dolĉe liberigis ĝin, kaj metis ĝin kun la alia, krucigante ilin ambaŭ malsupren.

Je tio, oni ree elportis lin silente; kaj ree la movetado kuris tra la orumita tapeto, kaj ŝia spirito ree estis forinta.

Dum iom da tempo, kiel la granda suno pli alte leviĝis, venis la sono de trumpetoj kaj la bruego de la sonoriloj el la sonorilejoj; Adolfo estis veninta.

Kiel proksimiĝis la fino!

Tiu tagmezo estis senventa, sennuba, kaj tre hela, escepte ke mola nebuleto,

estis ĉie leviĝinta de la malseketa tero, en kiu ĉiuj aĵoj malproksimaj kaj belaj fandiĝis.

Ŝi elvenis el la mezo de tiu areto de grandsinjoroj kiuj estis kolektiĝintaj ĉirkaŭ ŝi, kaj, kun ŝiaj malhelaj haroj liberaj, staris sur la balkono, super la popolo, kaj tra la koroj el ĉiuj ekstremis ŝia klara parolado.

“Dio estis tre bona al ni, amikoj, kaj ni estas venkintaj, kaj nun vi devas permesi ke mi iru, kiel vi promesis. Kaj eble, ĉar mi devas iri, vi malĝojos kaj ofte deziros ke mi revenu; ankoraŭ mi ja devas iri; ne estas nur tial ke mi volas iri, ke mi devas forlasi vin, sed mi ne povas ĝin malhelpi. Mi opinias, ne, estas certa, ke tio ĉi estas ankaŭ la plej bona ambaŭ por vi kaj mi. Se mi estus Reĝino multe pli longe, vi malkontentiĝus pro mi, tamen ne diros tiel, ĉar vi amas min.

“Pensu, nun! Mi estas nur Gerto, la filino de kamparano, kaj mi scias ke estis nur la spirito de via mortinta grandsinjoro kiu igas vin min ami tiel. Sed se mi estus longe Reĝino, mi fariĝos ree nur Gerto. Tial mi ja devas iri. Kaj, se vi volos, permesu ke Barulfo, kiu estas maljuna, sed tre ŝaĝa, fariĝu Reĝo.”

Kiam ŝi estis fininta, estas malĝoja silento dum iom de tempo, poste intermiksita sono de plorado kaj plorĝemoj kaj fervoraj deziroj supreniris al la balkono, kie ŝi staras kun ŝiaj brakoj kuŝantaj ĉe ŝia flanko; ŝi jam ŝajnas kvazaŭ ŝi estus malsamspeca estaĵo de ili. Ŝi diris:

“Ĉu vi havos Barulfon por via Reĝo? Se vi volos, diru tiel por doni al mi plezuron; tiam, adiaŭ.”

Ili kriegis, “Barulfo! Dio gardu Reĝon Barulfon!” Kaj jen! Eĉ dum tiu aklamado, ŝi malaperis, kiel anĝelo, kiu de ĉielo venas tiam, kiam Dio lin pruntas, kaj reiras ĉielon tiam, kiam Dio lin vokas.

Gerto surpasis la batalteron; nenia herbejo kun dolĉa, onda herbo kaj belaj floroj, sed io tre terurega por rigardi, por traspasi.

Ankoraŭ ŝi ne ŝajnis atenti al ĝiaj teruroj. Ŝia servistineteto estis kun ŝi; sed kiam ili venis proksime je kvin dek jardoj

de la tremolrondo kie li kuŝis, ŝi rekomendis al tiu ke ŝi haltu kaj rigardu ĉion, kio okazos tie, por ke ŝi povos poste sciigi la popolon.

La servistineteto do sidiĝis sur la malĝojan batalteron, sur ian grandan batalteron, kiu estis ĵetita malsupren tie.

Sed Gerto, ŝin kisinte, ŝin forlasis kaj paŝis al tiuj tremolarboj; ŝi ree estis vestita per malnovaj vestoj de kamparanino, kaj estis tute sen ornamaĵo de oro aŭ juveloj; nur, ŝiaj nigraj haroj kunplektite pendis je ambaŭ flankoj de ŝia vizaĝo kaj ĉirkaŭ ŝia kapo estis girlando de flavfloranta ŝtonkropo simila al tiu, kiun li portis en sia kasko en tiu bataltago; sed nun, dum ŝi eniris en la rondon de la tremoloj, ŝajnas esti silento super la tuta tero, escepte ke, kiam ŝi antaŭen paŝis inter la ombroj de la arboj, nedifinita venteto leviĝis el la sudo, kaj la tremolaj folioj tremetis, la ora nebulo tremis.

Nun, kvankam la tuta cetero de la bataltero estis piedpremita en sanga koto, jam ree sekinta, sed ŝargita de ĉiuj teruraj objektoj, tiu ĉi loketo ankoraŭ konservis la somerajn florojn, nek ia signo de lia tombo estis tie.

Tie do kuŝiĝis Gerto, kaj ŝiajn blankajn vangojn kisis la blua veroniko; tie ŝia spirajo ŝin forlasis, kaj tre kviete ŝi kuŝadis, kun manoj metitaj trans ŝia brusto, dum la vento kelkafoje pasis super ŝi.

Tamen, jen tio, kion Editto, ŝia servistineteto, diris al Barulfo la Reĝo, kaj liaj grandsinjoroj kaj kavaliroj:

“Mi do sidadis sur la batalselo kaj rigardadis, kaj kiam mia sinjorino paŝis antaŭen por eniri en la rondon de arboj, mi vidis, tiel klare kiel antaŭ li mortis, mian Sinjoron Olafon la Reĝon paŝi antaŭen por renkonti ŝin, kaj li ekkaptis ŝin en siaj brakoj, kaj ŝin kisis sur la buŝo kaj sur ambaŭ vangoj.

“Kaj ili du tie estis kune dum horoj (interparolante, ŝajnis), kelkfoje sidante sur la floroj kaj herbo (ĉar tiu loketo, mia sinjoro, ne estas piedpremita, kiel la cetero de la kampo estas), kelkfoje promenante de arbo al arbo, kun fingroj interplektitaj.

Sed ĝuste tiam, kiam malleviĝis la suno, mi sentis kvazaŭ mi ja devas iri kaj ree alparoli al mia kara sinjorino, kaj ree teni ŝian manon; tial mi alproksimiĝis tremante, kaj jen! mia Sinjoro Olafo ne estis tie plu, kaj mi vidis mian Sinjorinon Gerto sola, kuŝante mortinta sur la floroj, kun ŝiaj manoj krucigitaj sur ŝia brusto, kaj dolĉa, venanta de tiu loko kie la suno estis malleviĝinta, vento skuis la tremolajn foliojn. Tiam mi venis for."

Je tio, la Reĝo kaj liaj kavaliroj mirigis.

Kaj la popolo konstruis grandan preĝejon sur la loko kie ili kuŝis, en la memoro de la agoj de Olafo kaj la amo de Gerto; kaj ĉirkaŭ la preĝejo baldaŭ kolektiĝis bela urbo, kiu fariĝis tre fama en la posttempo.

Ankoraŭ estis strange ke tiu ĉi preĝejo neniam finiĝis, kvankam la popolo fervore kaj ame ellaboradis; io diris ke ili haltu de kiam ili atingis al la transepto de ĝi. Kaj al tiu ĉi tago la ankoraŭ nefinigita grandega fragmento, tiel alte superante la urbajn tegmentojn, ŝajnas simila al monta krutaĵo, kiu foje iris vagante, kaj, pro la fervora sopirado de la malaltalandoj haltiĝis inter la poplarboj je eterne.

Fino

PRI "MARTA"

C. Aymonier, en La Revuo

Jen libro, kiun oni povas rekomendi en plena konfido, kiun neniu legos sen profunda emocio, kiu fluigos pli ol unu larmon. Ifoje oni havas tenton diri al la aŭtorino: Sufiĉe! nia koro estas tro premata; lasu penetri unu radion da lumo, da espero en tian mizeron. Sed tion ne volis la aŭtorino; ŝi volis skribi historion veran, instrui, konvinki, ne serĉante la facilan intereson de pasiaj aŭ imagaj romanoj. Dezirinde estas ke multaj virinoj ĝin legu, por ke ili ne fariĝu viktimoj, multaj homoj por ke ili ne faru viktimojn. Resume jen la temo. Iu virino, fariĝinte vidvino kun kvarjara knabineto, juna, sana, bela, plena de kuraĝo vane serĉas laboron, ne sukcesas havi laborenspezon sufiĉan por nutri sin

mem kaj sian infanon, iom post iom, post alternoj de malespero, de rekuraĝiĝo, post multaj revoj, tiom multe da elreviĝoj, sekvinte longan vojon kalvarian, falas en abismon de mizero sen alia eliro ol la morto. Tiu virino estis sufiĉe klera, kiel plej multaj junulinoj el la granda mondo, ŝi sciis iom da ĉio, sed nenion ŝi ŝiis funde, ŝi lernis ĉion "por ornamo aŭ por bagatelaj oportunaĵoj de la vivo, nenion por utileco ŝi ne povoscias"; ŝi havas nenian kapablon specialan, nenian metion. Unue ŝi instruas la francan lingvon; post unu monato, ŝi devas konfesi, ke ŝi ne estas sufiĉe kapabla; ŝi devas ankaŭ konfesi, ke ŝi ne konas sufiĉe la muzikon, aŭ la dezegnon, aŭ la altranĉadon; ĉiam kaj ĉie, oni rifuzas ŝin, ŝi ricevas la saman respondon. Konklude, "en nia socio nur tia virino povas atingi laborenspezon sufiĉan por la vivo kaj aseki sian sorton kontraŭ grandaj suferoj kaj mizeroj, kiu posedas altan perfektecon en ia sciado aŭ ian efektivan talenton." Marta, se ŝi ne konsentas lasi morti pro malsato sian infanon solan en ĉambreto senmebla, sen fajro, estos devigata akcepti laboron de kudrado tre mal multe pagatan ĉe estroj senkoraj, kiuj ekspluatas la virinojn, ŝi devos labori dek horojn ĉiutage en laborejo mallarĝa, sen aero, en kiu regas ftizo kaj morto. Aliaj virinoj tamen vivas en lukso, nur ĉar ili estas belaj. Marta estas bela sed ŝi tremas de honto aŭskultante malhonoran proponon, nur pensante al tia falo. Ŝi restos fidela al la devo, ŝi akceptos ĉiujn humiligojn, ŝi petos almozon. Kiam en la ĉambreto, ŝia infano mortiĝos pro manko da medikamentoj, ŝi ŝtelos en unu minuto de frenezo kaj unu minuton poste, ŝi ĵetos sin sub la radoj de veturilo.

La leganto trovos en tiu romano ne nur scenojn tuŝantajn, pledon elokventan por la virinoj sed ankaŭ ĝustajn konsiderojn pri la konduto de la viroj, pri la nejustaĵoj sociaj, pri la nejusteco de la leĝoj, de la moroj, de la opinioj. Pri la traduko, mi diros nur, ke ĝi plene komprenigas kiel meritita estas la granda literatura reputacio de Eliza Orzeszko.

NUR "ALVENIGITA"

Kiam mi estis knabeto mi loĝis en la kamparo naŭdek mejloj de la plej proksima fervojo. Nia vivmaniero estis tre primitiva. Niaj vestoj estis pliparte farataj el drapoj teksitaj en niaj hejmoj. Niaj veturiloj kaj terkulturiloj estis farataj mane de lokaj metiistoj. Kiam la fervojo estis konstruita tra nia regiono ĝi transformigis preskaŭ ĉion. Ni povis aĉeti vestojn, veturilojn, k.t.p., pli malkaraj kaj pli bonaj ol tiuj, kiujn ni antaŭe faradis. Ni aludis al la aĵoj kiujn la lokaj komercistoj alvenigis el la fabrikoj de la oriento kiel "alvenigitaj" aĵoj. Ekzemple, junulo kiu portis vestaron aĉetitan el la magazeno portis "alvenigitan" vestaron. Ian tagon Sinjoro Southard estis en la vilaĝo, kaj la haltigilo sur lia farmveturilo estanta difektita, li aĉetis belan maŝinfabrikitan haltigilon kaj almetis ĝin al sia malnova farmveturilo. La sekvontan dimanĉon, ĉe la kampara preĝejo, aro de sciemuloj staris apud la veturilo miregita de la bela kaj efika haltigilo. "Bill," la dekkvinjara filo de Sin. Southard, sidis sur la sidejo de la veturilo kaj manipuladis la haltigilon je la mirego de la ĉeestantaro. Najbaro, kiu ĵus alvenis, vidis la aron da viroj, kaj alpaŝis al la veturilo. La penso kiu venis al li en la kapo estis, ke ia nova metiisto, kiu povas fari mirigindan aĵon iam venis en la vilaĝon. Li vokis al la knabo: "Bill, kiu faris tiun haltigilon?" Bill rektigis sin kaj fiere respondis: "Tiu ĉi haltigilo ne estas farita, ĝi estas 'alvenigita.'" — *W. J. Spillman.*

NOKTO APUD LA LANDLIMO

Uroš Avđalović, en Kroata Esperantisto

Ĉu vi scias, kion signifas la nokto sur altaĵo de unu el tiuj balkan'aj deklivoj, kiuj per siaj randoj tuŝas la fluon de nia oreca Timok'-rivero? Nokto de steloj en la senfina, blueta etero; nokto, kiam ĉio vekigis ĉirkaŭ ni kaj flustras sekretan kaj mallaŭtan murmureton; nokto, de ĝemado kaj de kaŝita pasio en ŝvelintaj brustoj de vilaĝaj junulinoj kaj junaj

virinoj en la disĵetitaj montaraj dometoj.

Ho! niaj poetoj ne scias, kio estas la nokto, ĉar ili diras, ke ĝi estas mallaŭta kaj trankvila. Ili ne aŭdis ĝiajn mistikajn voĉojn en urba tumulto kaj en hele lumigitaj salonoj, ili ne sentis tiun ebriigan spiron kaj malsekan odoron de l' herbo, kiun elspiras la nokto.

Tiam, kiam el riveroj fluantaj komencas leviĝi maldiketaj kaj diafanaj tufoj de l' nebulo, kaj kiam en l' aero ekonĝia tumulto, tiam ekmarsas ŝi majeste kiel imperiestrino, en kies nigra vualo brilas miliardoj da oraj steloj.

Tiam, sub delikata kaj patrina nokta defendo ekparolas kaj reviviĝas ĉio, kio en surdiga tumulto kaj fluo de la tago ne povis ekaŭdigi sian mallaŭtan murmureton. Ekbruas oraj grajnaj spikoj sur fruktoportaj kampoj; la kanto de griloj kaj noktaj insektoj ekzumas en horo, kaj en antikva arbaro centjaraj fagoj kaj kverkoj komencas rakonti sian pratempnan fabelon pri pasintaj tempoj kaj malaperintaj gentoj.

Ruĝaj kapoj de papavo kaj tufaj floroj de sovaĝa dianto, bruligitaj per varmegaj sunradioj dum la tago, malfermiĝas je malseka nokto, kaj tremas pro soifo kaj malforto, dume el la densiginta atmosfero enfluas en ilin per laĝ gutoj.

Ĉie ĉirkaŭ flugadas fosforemaj skaraboj kaj zumado de iliaj maldikaj flugiloj faras dolĉan melodion, kiu rememorigas nin je tonoj de mandolinaj akordoj.

Apud simplaj lignaj baraĵoj ĉirkaŭ fruktejoj kaj malpermesitaj arbaretoj ekbrilas per sia blankeco maldiketa ĉemizo sur sana korpo de vilaĝa junulino, kaj perdiĝas en la mallumo kaj ombro de maljunaj arbetoj. Poste de tie venas dolĉa murmureto. Tiu murmureto kaj tiu mallaŭta parolo de l' amo ebriigas kaj ravigas vin.

Ho! kiel mi amas maltrankvilan, malsekan kaj parolantan nokton de mia naskiĝregiono!

CONGRESS NOTES

DR. ZAMENHOF, after the close of the Washington Congress, went to spend some days in Montreal, where he visited the aunt at whose house, some thirty years ago, the famous "gimnazia festo" of Esperanto was held, at which Dr. Zamenhof, then a young college student, celebrated with several colleagues the invention of Esperanto—quite a different language, he assures us, from the perfected product which he offered the public some years later. Three cousins, Helen, Jack and Stephanie Zamenhof, live in the same city. Later, Dr. Zamenhof and his party returned to New York for a few days, sailing for home about September 1.

Henry D. King of New York, a personal friend of Frank Morrison, secretary of the American Federation of Labor, writes that a class in Esperanto has been formed at the Federation headquarters. The speech of Mr. Morrison was very favorably commented on by the Washington papers, which did not fail to note its possible significance in the world field of labor unions, numbering approximately 20,000,000 men.

The New York Herald was among the many papers which had special correspondents at the Congress every day. The Herald man stood it as long as he could, but finally weakened, and when last seen was desperately thumbing the pages of an Esperanto text book with the avowed determination of learning the language.

The Washington Herald published an editorial in Esperanto.

If you want to know how much of the national game is in the little ball, and how much in the variegated languages with which we pursue it and talk about it after the game, try playing base ball in Esperanto. Did you ever dream that the screaming, howling maniac who raves along the line between home and the first base is just an innocent konsilanto, like Professor Loud or Mr. Dibble? Did it ever occur to you that when Sinjoro Kelly for a third time pulverizes an autumn afternoon with a ball-club that he had merely made a frapumo? Could you be induced to believe that when O'Donovan sprints backward for fifty yards and plucks the fugitive sphere out of the sky by jumping a forty-foot fence, that he has only captured a flugumo? The Esperantists from Europe may have understood why the man with the stick tried so hard to hit the ball, but you can bet they are still wondering why the crowd was there.

A reporter for the Washington Herald ran down and gathered up on paper a full set of the initials of Colonel John Pollen. If none escaped, they are: C. I. E., B. A., T. C. D., M. T., "and barrister." That last may mean—well, the libel laws are very strict in England, and it is somewhat dangerous to denominate a man a lawyer unless you are in a position to prove it. Unless you are sure you just call him a solicitor or a barrister.

The Pacifist meeting was the largest of all the sectional conventions. About fifty people were present, and an address was delivered by Dr. Arnhold, a banker of Dresden. He called attention to the work of the famous German Pacifist and Esperantist, A. H. Fried, and to that of Miss A. B. Ekstein, a well-known Esperantist of Boston.

Claudius Colas, of France, representing the Catholic Esperantist Union, was a prominent figure at the Congress. He made a great impression with a lecture at one of the Catholic colleges near Washington.

The four Washington papers, Herald, Post, Star, and Times, each gave the Congress much publicity, and interesting write-ups appeared every day. All four papers offered the series of the Congress week for about 25 cents each, and many Esperantists ordered these sent to their homes. The problem of reprinting all these reports has been considered by Amerika Esperantisto, and it is rather comforting to reflect that the greatest obstacle to their reproduction is their extremely voluminous character.

Secretary Reed was the happiest man in the Congress by so long odds that he was in a class all by himself. He had never been so sure of success as he had to seem, and when the opening day went off with so much viglo and the actors in "Kiel Plaças al Vi" had done so much better than everybody, including themselves, had expected of them, Reed glowed like a birthday cake. Thereafter every mention of his name in the Congress sessions brought forth prolonged applause and further radiation.

Little Winifred Stoner and Adelaide Sherman were both absent, and the embarrassing distinction of being the juvenile prodigy fell to William McGovern, a mere man from Norfolk, twelve years old. He made an interesting talk at the Bureau of American Republics, and received much commendation for his fluent use of Esperanto.

William Mann of London, British Esperantist, confesses that he has been an Esperantist for eight years. There is hardly a twist or turn of English which he can't take at the same speed in Esperanto, following the English meaning with an accuracy that is almost exasperating at times—he does it so jolly much better, ye know, than we can do it ourselves.

The Cosmos Club, a very unemotional and high-browed scientific society, tendered the freedom of its house to the Esperantists from foreign countries, flavoring the said freedom with the information that never but once before had it been extended.

The Library of Congress smells just a tiny bit of varnish, but on the whole it was rather nice to hear the Europeans keep quiet for once. It's a great essay on the friendly relation between art and finance, is that Library of Congress, and from Dublin to Tien Tsin there's nothing equal to it.

Leigh Mitchell Hodges, a Philadelphia newspaper man, was the guest of a little gathering of Esperantists who worked on his emotions by the following expedient. Mr. Hodges wrote a long sentence in English. It was translated into Esperanto, and slips with the Esperanto version were handed to Esperantists of seven different nationalities. Each translated the matter into his own language, the Esperanto slips were taken away and the Esperantists retranslated into Esperanto. The Washington "Star" says: "It was too long and involved for the memory to be of much service, and the resultant translations were so similar that Mr. Hodges was amazed."

M. Tison, chief of police of Paris, sent an Esperanto letter of greeting to Major Sylvester, chief of the Washington police. Four policemen from the Washington force, diligently digging in their vocabularies, were features of the Congress, having been assigned to that event for the week. The Washington police are polite—a feature in which they need fear no early competition from New York or Chicago.

Mme. Marie Hankel spent a week visiting the family of W. L. Church, of Boston, after the Congress.

Sergius Winkelman, of Dresden, representative of the international magazine, "Rund um die Welt," was at Washington with an ambitious program for the use of Esperanto by an international syndicate of magazines.

Senor, Senora and Senorita Amores were guests at the Esperanto ball. Senor Amores is chief translator at the Bureau of American Republics. Since Mr. Barrett, president of the Association, is a patron of Esperanto, but not a paroler of it, the task of learning it seems to be up to Senor Amores.

MRS. FLORA WILLIAMS.

The human interest feature of the Congress was Michaelo Pleseche, a young Croatian who, though he had studied Esperanto only since May, spoke it with wonderful fluency, and enlarged its meaning with flashing eyes and eloquent hands. He was a more or less innocent young rustic, and on his way to this country was robbed in Europe. Esperantists at Geneva repaired his financial condition and enabled him to continue to Washington, where further repairs sent him to a relative in Chicago. He was a bully illustration of the scientific fact that high-brows are talking through their cupolas when they say that an international language is of no use to anybody but Prof. Ostwald and Horace Fletcher.

A Bahai, said to be a real cousin of the prophet Bahaa Ullah, greeted the Congress on behalf of that religio-philosophical cult, now said to number some ten million followers. They say that the original Bahaa prophesied the coming of a universal language. This salutation, like that of the theosophists and others, was quite unofficial and outside the formal sessions of the congress, where religious and political topics were strictly taboo.

Dr. Zamenhof was presented a congress badge made of solid gold.

A phonograph concert was played for the foreign Esperantists in the Arlington hotel, national airs from thirteen countries being on the program.

Not an official part of the Congress, but one of the many happenings of interest during that week, is mentioned in the following Associated Press dispatch, dated August 16 at Paris: "In executive session today the Aero Club of France passed an ironclad rule requiring ability to speak Esperanto, the universal language, fluently before an aviator's license can be issued to an applicant. Without a license no aeroplane can participate in official aerial meets in France. This action has been taken on account of the difficulty experienced at Mourmelon le Grand, where the various aviation schools are located and where nearly every progressive nationality is represented. Some of the students were utterly at sea in their classes before Esperanto was introduced. Even then in the absence of rules to that effect, many of the less ambitious did not learn the new language. Hence the association has made its knowledge compulsory."

THE CONCERT

ONE of the most pleasant evenings of the Congress was the Sunday night concert given at the Arlington, August 14. The program was arranged by William Mann and Mrs. Flora Williams. Mr. Mann presided and acted as official announcer, while Mrs. Williams sang a number of Esperanto songs as she alone can sing them. However, there were other artists on the program, which was as follows:

Quartet, "La Kapelo" (Mrs. Helliwell)—Mrs. Williams, Miss Anacker, Mr. Newell, Mr. Wirick.

Solo, "Mi Audas Vin" (Harris)—Herbert Harris, Portland, Maine.

Solo, "La Asro" (Rubenstein)—Mrs. Flora A. Williams.

Mandolin Solo—Miss Cora S. Butler.

Recitation—Dr. W. S. Hamilton.

Quartet, "Roza Erikejo" (From the German)—Mrs. Williams, Miss Anacker, Mr. Newell, Mr. Wirick.

Solo, "Kantu al Mi" (Greene)—Miss Agnes Preston; 'cello obligato by Miss Ethel Lee.

Recitation—Richard Sharpe.

Solo, "La Ekzilo" (Guerrero de Oliveira)—Mrs. Williams.

Recitation, "George Washington kaj Lia Malgranda Hakileto"—Miss Margaret Anacker.

Piano Solo, "Vals" (Chopin)—Miss Margaret Mears.

Solo, Juvelkanto el Faŭsto (Gounod)—Mrs. Williams.

Accompanists: Miss Margaret Mears, Detroit; Prof. Guerrero de Oliveira, Rio de Janeiro.

Of the various sectional conventions, that of the U. E. A. was certainly the most successful. The attendance during both meetings was unexpectedly large. Delegate B. F. Schubert arranged the meetings and made the necessary preparations; the other delegate, Dr. C. H. Fessenden, found it impossible to attend. Rev. Paul Hoffman presided, Dr. Zamenhof accepting the honorary presidency. Georges Warnier spoke on the organization and aims of the Universal Esperanto Association, and his speech was the means of securing many new members. Several matters of general interest were discussed. Those interested in the U. E. A. should send all inquiries and memberships direct to B. F. Schubert, bureau of Pensions, Washington.

RECOGNIZING OUR FRIENDS

DR. YEMANS suggests that it would be a good idea to print a list of periodicals containing articles on Esperanto. Such a list might be hard to procure, but it should be easy to mention the more important of such articles as they appear. For example, the *School Review* for June (Chicago, price 15 cents) contained a full reprint of the report made by Herbert Harris and E. C. Reed to the U. S. Commissioner of Education, regarding Esperanto and the Barcelona Congress. In ordering extra copies of any magazine, it is worth while to say that you do so because of your interest in the article on Esperanto.

The "Standard," a Baptist newspaper (five cents a copy), 700 East Fortieth Street, Chicago, contained in its number of September 17 "A Plea for Esperanto" by R. G. Hulburt. It is an urgent appeal to Protestant Christians to take up Esperanto, citing the practical uses made of it by other religious bodies.

The "Princeton Press," Princeton, N. J., contains an article by Prof. Macloskie, "The Psalms in Esperanto."

The "Outlook," New York (ten cents), in its issue of August 27 devotes a page to Esperanto.

The *Advocate of Peace*, Boston, September (10 cents), has an article by Stella V. Kellerman on the Washington Congress.

STRICTLY CONFIDENTIAL

THE ROLL CALL

212 New York
 197 District of Columbia
 187 Massachusetts
 165 Pennsylvania
 127 California
 103 Ohio
 101 Colorado
 85 Maine
 82 Washington
 81 Canada
 73 Maryland
 69 Iowa
 67 New Jersey
 64 Illinois
 51 Wisconsin
 50 Oregon
 48 Oklahoma
 46 Nebraska
 44 Kansas
 43 Missouri
 42 Minnesota
 41 Idaho
 36 North Carolina
 34 Connecticut
 33 Michigan
 27 Texas
 26 New Hampshire
 25 Indiana
 24 South Carolina
 24 Florida
 23 Kentucky
 21 West Virginia
 20 Utah
 16 Virginia
 16 Rhode Island
 12 New Mexico
 12 South Dakota
 11 Mexico
 11 North Dakota
 10 Delaware
 10 Montana
 7 Tennessee
 6 Arkansas
 6 Vermont
 5 Alabama
 5 Georgia
 5 Hawaii
 5 Louisiana
 4 Cuba
 4 Philippines
 4 Mississippi
 3 Alaska
 3 Nevada
 3 Panama
 2 Arizona

2 Porto Rico
 1 Wyoming
 156 Foreign

2,590 Total

DEAR UNITED STATES: Here above is the summary of your roll-calls on the subscription list of the Esperanto magazine, *Amerika Esperantisto*. Quite widely disseminated, at least, is this movement, *ĉu ne?* Some people will be surprised to see that it is so large; others surprised that it is so small.

Now, dear States, you are going to apologize to us and say: "It really is a shame that we've taken so little interest in your magazine, which represents such a laudable movement."

Good! good! But this casual commendation, New York and Wyoming, is not quite to the point. What we want to know, here in this Chicago office, is just this: Do you propose to *increase* your lists, so that this magazine can *grow* and become bigger and better

We have no complaint to make as to our present list, **IF YOU KEEP IT GROWING FROM NOW ON.**

States, a propaganda magazine at under 5,000 circulation is not existing—it is simply being kept from dissolution by pumping salt into its arteries and oxygen into its lungs. When we get to 5,000 we are merely existing. At about 10,000 we begin to live.

States, we have worked with you for four years. We're not regretting a moment of it, and if you've not shown proper appreciation of our efforts, nobody knows better than we that it's muchly *our fault*. However, you've ventured to give us one subscription for every 40,000 of your population.

Before criticising our work or our magazine, hadn't you better raise your support to, say, one in ten thousand of your population?

It's a modest demand.

The object of this magazine is to get a big number of people in America interested in this international language.

We can accomplish that only when the magazine is given a wide circulation.

We can obtain that wide circulation only through the coöperation of those *already* interested in our work.

If those already interested have *not yet* done all they can, let them begin it now.

Come on, States! We're going to bulletin every one of you, every month, from now on, increase or loss.

Kansas, with less than one subscriber for every two counties, what can you do?

New York, if you were cut up into little towns the size of Sacramento, California, you'd have just one subscriber for every town. Can you beat it?

Wyoming, dear, if that one copy *you*

get were clipped up into bits the size of a postage stamp, you could stick one on every hundred square miles of your territory!

Arizona, one of your subscriptions expires this month. If it is not renewed, the opponents of Esperanto will shout the news 'round the world that our movement has declined fifty per cent in one month in the great state of Arizona! Get another, and let us report a fifty per cent increase!

NOW REMEMBER, IF ANY OF YOU STATES WANT TO BE SURE OF SHOWING AN INCREASE NEXT MONTH, ONE OF THE BEST WAYS TO DO IT WILL BE TO ORDER SUBSCRIPTIONS FOR THE PUBLIC AND SCHOOL LIBRARIES. WE HAVE THE ADDRESSES OF OVER FOUR THOUSAND SUCH LIBRARIES AND WILL SELECT THEM IF YOU WISH. THESE LIBRARY SUBSCRIPTIONS ARE ONLY FIFTY CENTS EACH.

Maine! Florida! California!

Three of the corner states of U. S. A. have spoken for the Propaganda Lecture this year. There are others in betwixt and between. Some have made engagements and some have not.

Well, speak up! speak up! If you don't want the lecture, think you can't, etc., that's all right, but SAY SO! Don't keep a fellow standing with his grip in one hand and his hat in the other, wondering what you're going to do, when every one of these golden October days is loaded with oodles of opportunity to do things.

AMERIKA ESPERANTISTO

P. S.

If you don't know what this advertisement is all about, write for circulars, or read the front cover of your October magazine.

Buy Books With a
COUPON TICKET

You get \$5.50 in coupons for \$5.00, or \$11.00 for \$10.00. The saving in money is good, but the saving in time is better. Quick and convenient remitting—if you want three books, worth \$1.65, you just cut off \$1.65 in coupons and mail it in. Suppose, as sometimes happens, the 35-cent book is out of print—back comes a 35-cent string of coupons and the transaction is closed. No waiting at the post office window for a money order!

Convenient? That's where we get even—it's so convenient that it makes ordering books a positive pleasure. Ask for a free sample ticket!

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY

ESPERANTO PRINTING?

When you think of it, think of the first Esperanto printer in America. We have a full outfit of accented type, skilled workmen, modern machinery, and all work is under the direct supervision of an Esperantist of five years' experience. Prices as low as consistent with careful workmanship and good materials. Write us. We don't turn up our noses at English work either.

ERNEST F. DOW, West Newton Station,
BOSTON, MASS.

POST CARDS

Faloj de Niagara, Parko Yellowstone, Urbo Nov-Jorko, kaj aliaj vidaĵoj de Ameriko. Tre belaj; la speco kion oni vendas en butikoj po kvin cendoj. Prezo, 10 por 25 cendoj (Sm. .50)

R. M. DONNELL
AUSTIN COLLEGE, SHERMAN, TEXAS

"KIEL PLACAS AL VI"

If you missed the Congress, don't miss the Congress Play! A limited edition was printed and a few copies are left. One of the best translations from Shakespeare yet printed in Esperanto. Pages, 137; in paper cover, 50 cents; in limp leather, \$1.00.

**AMERICAN ESPERANTIST
COMPANY**

700 E. 40th Street, Chicago

TEN MILLION DOLLARS

is spent every year by the people who
read this magazine. They will spend
part of it with you if you ask them.
This half-page space will cost you
\$10.00 per month. A single advertise-
ment is never a fair test of a periodi-
cal's drawing power. Follow it up!

\$5.00

is our price for a quarter-page each month.. People may want what you have to sell, but they will buy of the advertiser. Nothing is simpler than the power of suggestion. Get people to thinking about you and your business and the rest is easy if your business is otherwise right.

IF you do not add advertising expense to the price of your goods you are on the road to the jumping-off place. If you're afraid, try this small space for \$3.00, but repeat.

TWO DOLLARS is the price of an inch display. Make your story short and to the point if you say it an inch, and catch their eyes with one big word in big type.

The Classified Department is chiefly used by people with one deal to make. It is a sort of life-buoy on which one can throw himself into the advertising ocean with no danger of being swamped.

Ĉe P' Koro de Europe (Privat).....	.20	La Mopso de Lia Onklo (Chase).....	.20
Ĉu Unu Lingvo Internacia au Tri (Couturat)15	Morala Edukado de la Popola Infano....	.30
Ĉu Li? (Dr. Vallienne).....	1.20	Nau Historioj pri la Autoritato (Multatuli)10
Deveno kaj Historio de Esperanto (Zamenhof)20	Nevo Kiel Onklo (Schiller-Lambert).....	.30
Diversaĵoj (Lallemant-Beau).....	.45	A Norman Conquest (Wm. Morrison)..	.15
Don Juan (Moliere-Boirac)45	Ordo de Diservo (Rust)20
Don Kihoto (Cervantes-Pujula)10	Paĝoj el la Flandra Literaturo (Seynaeve kaj Van Melckebeke)45
Dr. Jekyll kaj Sro. Hyde (Mann, Morrison)40	Patroj kaj Filoj (Turgenev-Kabe).....	.75
Duonsurda (Johanino Flourens).....	.15	Perfekta Edzino (De Leon-Loira).....	.60
Eĉ en Doloro Ni Estu Ĝojaj (Kamm-Ramo)30	Personaj Nomoj (No. 10,072).....	.25
Edziĝo Malaranĝita (Inglada).....	.20	Plena Verkaro—Libro Tria (Devjatnin)..	.50
El la Biblio (Zamenhof)10	Pola Antologio (Kabe)60
El Dramoj (Zamenhof).....	.10	Praha; ilustrita gvidlibro por turistoj....	.20
Elektitaj Fabeloj de La Fontaine (Vailant)25	La Predikanto (Zamenhof)25
Elektitaj Fabeloj (Grimm-Kabe).....	.55	Pri Apendicito (Morris-Besemer).....	.10
El Komedioj (Zamenhof)10	Proverbaro Esperanta (Zamenhof).....	.55
Eneido (Virgil-Vallienne)90	Provo de Marista Terminaro (Rollet d l'Isle)50
En Malliberejo (Ĉirikov-Kabe)15	Prozo kaj Versoj (Inglada).....	.60
Esperantaj Prozaĵoj (Kelkaj Aŭtoroj)..	.75	La Psalmaro (Zamenhof)75
Esperanta Sintakso (Fruetier)45	La Rabistoj (Schiller-Zamenhof)65
Esperanto Teacher (Helen Fryer).....	.25	Rekontoj pri Feinoj (Perrault-Sarpy)....	.30
Fabeloj de Andersen (Skeel-Giorling)....	.10	Reĝo de la Montoj (About-Moch).....	1.05
La Faraono (Prus-Kabe)	2.05	Revizoro (Gogol-Zamenhof)50
In three volumes; any one volume....	.70	Rip Van Vinkl (Irving)25
La Fianĉiniĝo de Sovaĝulineto (Roksano)20	Robinsono Kruso (Defoe-Mason)50
Frenezo (Pujula-Valles)30	La Rompantoj (Pujula-Valles).....	.30
Fundamenta Krestomatio (Zamenhof) ..	1.10	Rusaj Rakontoj (Sibirjak-Kabanov).....	.10
In half leather binding	1.50	Ŝakproblemoj (Paluzie)90
La Funda de P' Mizero (Sieroszewski-Kabe)25	Sentencoj de Salomeno (Zamenhof)45
Gulliver en Liliputlando (Swift-Inman)..	.45	Sub la Meznokta Suno (Wendell).....	.60
Gvidlibro de Ĝibraltaro (Edwards).....	.20	Ŝi Kliniĝas por Venki (Goldsmith-Motteau)50
Horacio (Macaulay-Bicknell).....	.25	Solvo de la Problemo de Lingvo Internacia30
Ifigenio en Taurido (Goethe-Zamenhof)..	.65	Sonĝo de Scipio (Cicero-Runeberg).....	.10
Imenlago (Storm-Bader)25	Vojaĝo Interne de Mia Ĉambro (Meyer) ..	.25
La Interrompita Kanto (Orzeszko-Kabe)..	.25		
Internacia Krestomatio (Kabe)40		
International Language; Past, Present and Future (W. J. Clark).....	1.05		
Inter Blinduloj (Javal-Javal).....	.60		
Japanaj Rakontoj (Ĉif Toŝio)20		
La Jeso de Knabinoj (Moratin-Maclean) ..	.20		
Jolanto (Hertz-Runeberg)45		
Julio Cezaro (Shakespeare-Lambert).....	.60		
Kanto de Triumfanta Amo (Turgenev-Fiŝer)20		
Kastelo de Prelongo (Vallienne)	1.20		
Kial Ili Estas Famaj (Feydeau-Dore)....	.15		
Kiel Ni Plibeligos la Vivon? (Anonymous)20		
La Kolomba Premio (Dumas-Papot)20		
Kolorigisto-aerveturanto (Godineau)15		
Komunista Manifesto (Marx-Baker).....	.50		
La Kormalsanoj (Burwinkel-Kunschert)..	.35		
Kvar Evangelioj (Laisney)50		
Lauroj (Kelkaj Aŭtoroj)65		
Legolibreto (Borel)10		
Libro de P' Humoraĵo (Paul de Lengyel) ..	.75		
Marta (Orzeszko-Zamenhof)	1.05		
Malgrandaj Pensoj pri Grandaj Demandoj (Dombrovski)65		
Misteroj de Amo (Nadina Kolovrat)....	.35		
Mistero de Doloro (Gual-Pujula).....	.60		
Monadologio (Liebnitz-Boirac)20		

KORESPONDADO

UNITED STATES

Sro. E. B. Beerbower, Fairchance, Pa.
 Fino. Pauline Braunger, Emerson, Nebraska
 C. J. Clements, Utopia, Florida
 Fino. Pauline Braunger, Emerson, Nebraska
 Sro. Alberto Vilar, 53 Worth Street, New York City
 Sro. John Gerrick, 170th Co., Fort Morgan, Alabama
 P Sro. G. W. Walker, 113 Wayne Street, Jersey City, N. J.
 Sro. O. R. Hamilton, R. No. 1, Franklin, Texas
 P Sro. J. F. Janovy, Bruno, Nebraska
 Oran Burk, Box 222, Aline, Okla.
 P Sino. H. W. Buckingham, North Haven, Conn.
 P Sro. John C. Vasselín, Blossburg, Tioga County, Pa.
 Sro. William Wilson, Bardstown, Ky.
 P Sro. S. Williamson, 4 Lovell Court, South Irving St., Worcester, Mass.
 Fino. Katherine M. Sullivan, 122 North Hope St., Los Angeles, Cal.
 P Sro. John Kaiserdatt, Jr., Montgomery, Minn.

SPAIN

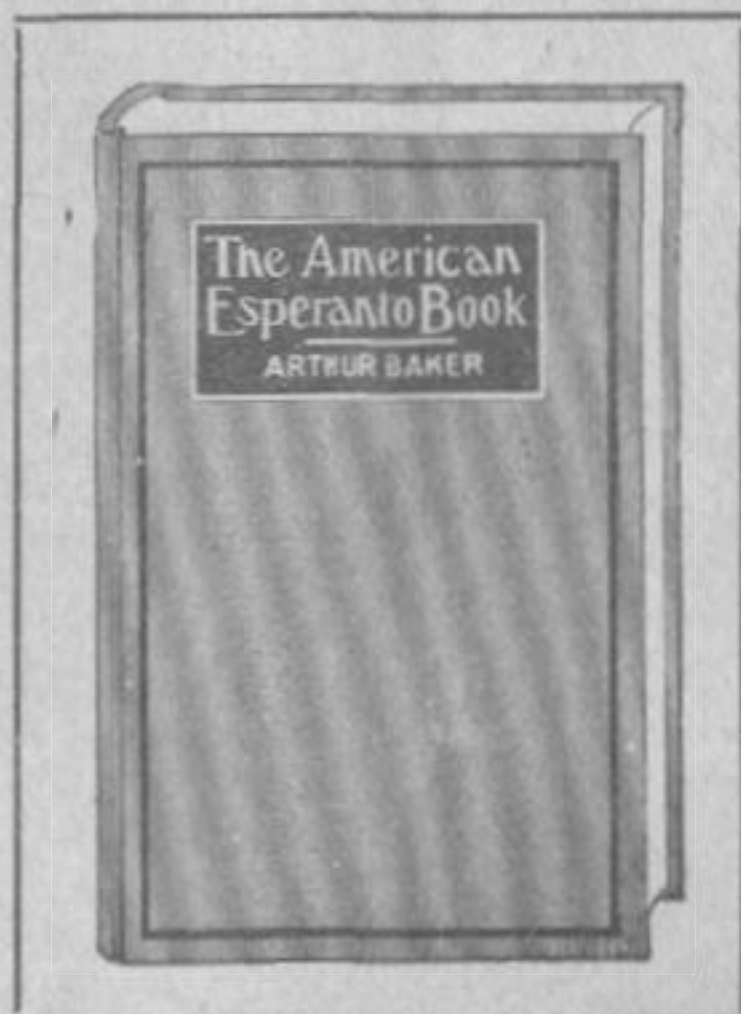
P Salvio Rins, Poniente, No. 1 Teya, Barcelona
 BOHEMIA
 P Fno. Lenka Podleska, instruistino, Zebrak, apud Horovice
 Sro. S. F. Poliansky, Petrozawodsk, Russia, desizas korespondi kun persono, kiu lernis fremdan lingvon per fonografo ĉe International Correspondence Schools, Scranton, Pa., aŭ kun tiu kiu scias la kondiĉojn de la lernado en tiu ĉi lernejo.

Sro. A. Duff, La unua kaj sola Esperanta ĉapelisto per viroj, en Usono. 1424 Fifth Ave., bet., 116th and 117th Sts., 136 Lenox Ave., near 116th St. Subway Station, New York.

The American Esperanto Book

The Book That Made This Magazine

For over three years The American Esperanto Book has exceeded the sales of all other Esperanto text books in America, and the profits have been devoted to Esperanto propaganda and the support of this magazine. The only book written especially for Americans, with a strictly American circulation.

Pronunciation: Clearly explained, with keys and exercises. No teacher needed.

Grammar: The original international rules, with translation; a careful analysis from the viewpoint of the person of moderate education.

Exercises: Forty-two standard international exercises, by Dr. Zamenhof, author of Esperanto. Each has vocabulary notes and translation.

Vocabularies: Esperanto-English, complete, 76 pages; English-Esperanto, selected, 54 pages.

PRICES, COMBINATIONS AND CLUB RATES

Standard Edition, cloth bound, postpaid for \$1.00. <i>In clubs of five or more, .75</i>	\$1.50
With year's subscription to <i>Amerika Esperantisto</i> <i>The Combination in clubs of five or more, \$1.20.</i>	
American Esperanto Book in Flexible Leather, \$1.25. <i>In clubs of five or more, \$1.00</i>	1.75
With year's subscription to <i>Amerika Esperantisto</i> <i>This Combination in clubs of five or more, \$1.40</i>	
The same book (same plates and pages) printed on thin bible paper, with paper cover, is <i>never</i> sold, but is given free with a year's subscription to <i>Amerika Esperantisto</i> at..... <i>In clubs of five or more, .75</i>	1.00
This paper-covered edition is excellent for class work where cheapness and completeness are both desired. It has the necessary <i>vocabularies</i> , and with the magazine, there is much available <i>reading matter</i> . Given with a six months' subscription at..... <i>In clubs of five or more, .45</i>	.60

To Esperanto Clubs, and to responsible persons wishing to form clubs, we supply quantities of The American Esperanto Book, with magazine Subscription Cards, *on account*, to be paid for as sold. Nine-tenths of the Esperanto clubs in America use this book, and find it convenient to keep a supply on hand without investment. Unsold copies are always returnable.

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY

700 East Fortieth Street,

CHICAGO